

Nr 227.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1953/54, m. m.; given Stockholms slott den 24 april 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker;
- 2) förordning med bestämmelser om taxering till investeringsavgift i vissa fall;

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Förslag

till

förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Härigenom förordnas, att förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker¹, vilken jämlikt förordning den 29 februari 1952 (nr 63) gäller intill utgången av juni månad 1953, skall äga fortsatt giltighet intill utgången av juni månad 1954.

¹ Senaste lydelse av förordningen se 1950:570.

F ö r s l a g
till
**förordning med bestämmelser om taxering till investeringsavgift
i vissa fall.**

Härigenom förordnas som följer.

Vad i förordningen den 14 december 1951 (nr 794) om särskild avgift vid vissa investeringar (investeringsavgift) finnes stadgat om skyldighet för fysisk eller juridisk person att erlægga dylik avgift för investeringar inom viss förvärvskälla, skall gälla jämväl beträffande sådana investeringar inom den ifrågavarande förvärvskällan, som verkställts under det beskattningsår (räkensårsår), för vilket taxering till statlig inkomstskatt i första instans verkställles år 1955 eller 1956, under förutsättning att i nyss angivna räkenskapsår ingår kalenderåret 1953 eller del därav samt detta förhållande helt eller delvis föranletts av att räkenskapsår så omlagts att något av de räkenskapsår vilka utgått efter den 29 februari 1952 kommit att omfatta annan tidrymd än tolv månader. Bestämmelserna i förordningen om investeringsavgift rörande skyldighet att avlämna deklaration till ledning för taxering till sådan avgift, m. m. skola därvid äga motsvarande tillämpning.

Den omständigheten att fysisk eller juridisk person, vars första räkenskapsår för den ifrågavarande förvärvskällan utgått efter den 29 februari 1952, låtit detta första räkenskapsår omfatta annan tidrymd än tolv månader medför icke att bestämmelserna i denna förordning bliva tillämpliga.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 april
1953.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, *frågan om komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1953/54 och vissa därmed sammanhängande spörsmål*. Föredraganden anför därvid följande.

I. Inledning.

I särskilda skrivelser den 21 och den 24 mars 1953 har *riksräkenskapsverket* framlagt dels förslag till slutlig beräkning av statsverkets inkomster under budgetåret 1953/54 och dels redogörelse angående approximativ beräkning rörande utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1952/53.

I det följande redogöres först för utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1952/53.

Härefter kommer jag att anmäla den slutliga beräkningen av avskrivningsbehovet för budgetåret 1953/54 beträffande nya kapitalinvesteringar.

I fråga om driftbudgeten för budgetåret 1953/54 redovisas till en början förändringarna av utgifterna i förhållande till förslaget i statsverkspropositionen. Härefter anmäles den nya beräkningen av inkomsterna för nästkommande budgetår samt frågan om fortsatt giltighet av förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker. I anslutning härtill lämnas en redogörelse för det ekonomiska läget och den ekonomiska politiken, varjämte behandlas frågan om särskilda bestämmelser i anledning av investeringsavgiftens avveckling. Vidare framlägges i samband därmed förslag rörande *dels* den uttagningsprocent för den statliga inkomstskatten, som bör tillämpas under nästa budgetår, *dels* förlängning av gällande bestämmelser angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, *dels* ock särskilda bestämmelser om taxering till investeringsavgift i vissa fall.

Beträffande kapitalbudgeten framlägges definitivt förslag till investeringsplan för budgetåret 1953/54 jämte därtill fogade investeringsstater.

II. Utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1952/53.

I sin förenämnda skrivelse den 24 mars 1953 har riksräkenskapsverket beräknat, att inkomstutfallet i förhållande till den för löpande budgetår fastställda riksstaten, i vilken inkomsterna upptagits till 8 391,4 miljoner kronor, kommer att visa en minskning med 462,3 miljoner kronor.

Inkomsterna å de till specialbudgeterna hörande inkomstitlarna förutsättes komma att överstiga de i riksstaten ursprungligen beräknade med 15,10 miljoner kronor, huvudsakligen motsvarande en ökning av fordonsskatten med 5 miljoner kronor och av bensinskatten med 10 miljoner kronor.

För de inkomstitlar, som direkt regleras mot budgetutjämningsfonden, redovisas i riksräkenskapsverkets beräkning en nettobrist å 477,4 miljoner kronor. Den mot budgetutjämningsfonden reglerade bristen framkommer som ett saldo mellan överskott och underskott för olika inkomstitlar. I fråga om de direkta skatterna förutses underskott för bl. a. skatt å inkomst- och förmögenhet m. m. och för titeln konjunkturskatt med 555 resp. 96 miljoner kronor. Å andra sidan redovisas merinkomster för vissa bevillningar, bland vilka märkes tullmedel med 10 miljoner kronor, varuskatt med 25 miljoner kronor och tobaksskatt med 25 miljoner kronor. Totalt sett uppgår nettobristen å skattetitlarna till 565 miljoner kronor. Uppbörd i statens verksamhet beräknas lämna ett nettoöverskott av drygt 14 miljoner kronor. Under titlarna folkpensionsavgifter och diverse inkomster upptages merinkomster av 49 resp. 18 miljoner kronor. Inkomsterna av statens kapitalfonder beräknas av riksräkenskapsverket komma att öka med sammanlagt ca 6 miljoner kronor i förhållande till riksstatens beräkningar. För fonden för statens aktier och fonden för kreditgivning till utlandet har sålunda upptagits merinkomster med närmare 30 miljoner kronor. Å andra sidan räknas med en minskning för affärsverksfonderna om ca 26 miljoner kronor.

Enligt vad riksräkenskapsverket vidare anför i sin skrivelse beräknas utgifterna å driftbudgeten i fråga om de mot budgetutjämningsfonden reglerade anslagen komma att utvisa en nettomerutgift å i runt tal 98 miljoner kronor, varvid ämbetsverket bortsett från uppkommande besparingar å reservationsanslag. De belopp, som för de olika huvudtitlarnas vidkommande förväntas komma att tagas i anspråk från respektive överföras till budgetutjämningsfonden, anges i efterföljande sammanställning.

	Merutgifter Milj. kr.	Besparingar Milj. kr.
Egentliga statsutgifter:		
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	0·13	—
II. Justitiedepartementet	10·20	—
III. Utrikesdepartementet	—	0·33
IV. Försvarsdepartementet	112·32	—
V. Socialdepartementet	57·66	—
VI. Kommunikationsdepartementet	—	4·17
VII. Finansdepartementet	11·22	—

	Merutgifter Milj. kr.	Besparingar Milj. kr.
VIII. Ecklesiastikdepartementet	85·20	—
IX. Jordbruksdepartementet	25·65	—
X. Handelsdepartementet	2·58	—
XI. Inrikesdepartementet	57·86	—
XII. Civildepartementet	—	249·93
XIII. Oförutsedda utgifter	—	0·73
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	—	0·28
	Säger	362·82
		255·44
Utgifter för statens kapitalfonder:		
I. Luftfartsfonden	0·40	—
II. Riksgäldsfonden	—	10·00
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	—	—
	Säger	0·40
		10·00
	Summa	363·22
		265·44
	Nettomerutgift	97·78

I fråga om utfallsberäkningen å utgiftssidan anför riksräkenskapsverket följande.

Såsom framgår av sammanställningen, utvisar civildepartementets huvudtitel den största avvikelser från beräkningarna i riksstat och tilläggsstat med en uppskattad nettobesparing å 249,93 miljoner kronor. Denna besparing, som är att hänföra till de å riksstaten och tilläggsstat II uppförda anslagen till täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner respektive täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m., sammanhänger emellertid med att dessa anslag i enlighet med vad som förutsatts vid anslagens beviljande beräknas i allmänhet icke bliva tagna i anspråk av de avlöningsutbetalande myndigheterna, vilket leder till en motsvarande merbelastning av myndigheternas avlöningsanslag. Efter korrigerig med hänsyn härtill av de olika huvudtitlarnas belastning märkas bland mera betydande merutgifter överskridanden av arméns anslag till familjebidrag och mathållning med tillhoppa 9,72 miljoner kronor, av anslaget under socialdepartementets huvudtitel till bidrag till folkpensioner m. m. med 38,63 miljoner kronor samt av anslaget under jordbruksdepartementets huvudtitel till producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk med 10,51 miljoner kronor. Bland större besparingar må nämnas den besparing å 10 miljoner kronor som beräknas uppkomma å anslaget till räntor å statsskulden. Vidare må framhållas, att budgetutjämningsfonden förutsattes på grund av merinkomster å de till automobilskattemedlens specialbudget hörande inkomsttitlarna komma att via anslaget till avsättning till statens automobilskattemedelsfond tillföras 8,11 miljoner kronor. Det enligt riksstat och tilläggsstat beräknade underskottet å specialbudgeten, 222,06 miljoner kronor, beräknas sålunda vid realiserandet av budgeten minskas till 213,95 miljoner kronor.

I fråga om utfallet av driftbudgetens utgiftssida i vad avser de mot budgetutjämningsfonden reglerade anslagen har riksräkenskapsverket slutligen framhållit, att budgetutjämningsfonden beräknas komma att tillföras

besparingar å reservationsanslag å minst 50 miljoner kronor. Då övriga mot budgetutjämningsfonden reglerade anslag enligt vad förut framhållits beräknas komma att utvisa en nettomerutgift å 97,78 miljoner kronor, skulle budgetutjämningsfonden alltså genom utfallet av driftsbudgetens utgiftssida belastas med 47,78 miljoner kronor.

Med ledning av de i det föregående redovisade beräkningarna över utfallet av driftbudgetens inkomster och utgifter samt med hänsyn till de ytterligare utgifter, för vilka medel anvisats eller äskats å tilläggsstat, har riksräkenskapsverket beräknat överskottet å driftbudgeten att tillföras budgetutjämningsfonden för löpande budgetår till i runt tal 200 miljoner kronor. Ämbetsverket har därvid utgått från det i riksstaten beräknade överskottet å 1 171 miljoner kronor, vilket minskats med dels de beräknade bristerna å inkomstitlarna å 477 miljoner kronor och dels de beräknade merutgifterna för vissa anslag å 48 miljoner kronor ävensom med det sammanlagda beloppet av å tilläggsstat anvisade eller äskade anslag å 443 miljoner kronor. För att erhålla skillnaden mellan inkomsterna och de faktiska utbetalningarna å driftbudgetens anslag skall det angivna överskottet korrigeras med hänsyn till inträffande förändringar i behållningen av reservationer å driftbudgeten. Riksräkenskapsverkets beräkningar ger vid handen att under löpande budgetår kan motses en minskning å 150 miljoner kronor av de reserverade medlen. Fördelningen av denna summa framgår av följande sammanställning.

	Minskning (—) resp. Ökning (+) Milj. kr.
Reservationer som beräknas komma att överföras till budgetutjämningsfonden	— 50·00
Beräknad förändring i övrigt i beloppet av kvarstående behållningar å reservationsanslag:	
IV. Försvarsdepartementet	— 70·00
VI. Kommunikationsdepartementet	+ 70·00
IX. Jordbruksdepartementet	— 170·00
X. Handelsdepartementet	— 10·00
XI. Inrikesdepartementet	— 10·00
Övriga huvudtitlar	— 10·00
Utgifter för statens kapitalfonder:	
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	+ 100·00
Summa	— 150·00

Från det förut framräknade budgetöverskottet å i runt tal 200 miljoner kronor skall således dragas angivna reservationsminskning å 150 miljoner kronor. Det belopp, varmed inkomsterna enligt riksräkenskapsverket beräknas komma att överstiga utgifterna å driftbudgeten under innevarande budgetår, skulle i enlighet härmed kunna uppskattas till omkring 50 miljoner kronor.

Resultatet av riksräkenskapsverkets beräkning av budgetutfallet kan också, om man utgår från de totala inkomsterna och utgifterna enligt riksstat och tilläggsstat, uttryckas på följande sätt. I riksstat och tilläggsstat har utgifterna upptagits till sammanlagt (7 219,91 + 443,02 =) 7 662,93 miljoner kronor. De faktiska utgifterna beräknas av riksräkenskapsverket överstiga detta belopp med 212,88 miljoner kronor, varav 112,88 miljoner kronor avser överskridanden av anslag samt 100,00 miljoner kronor förbrukning av reservationer. Samtliga utgifter kan sålunda beräknas till i runt tal 7 875 miljoner kronor. Eftersom inkomsterna beräknas till omkring 7 925 miljoner kronor, kan alltså det kassamässiga överskottet beräknas till ca 50 miljoner kronor.

Det bör emellertid framhållas, att det sålunda framräknade överskottet icke helt motsvarar de faktiska in- och utbetalningarna under budgetåret 1952/53 å statsverkets kassa, bland annat med hänsyn till de olika transaktioner, som förekommer vid sidan av budgeten.

III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar budgetåret 1953/54.

Avskrivningsanslagen i årets statsverksproposition var i viss omfattning upptagna med allenast beräknade belopp, huvudsakligen beroende på att motsvarande investeringsanslag icke äskades definitivt. Jag hemställer nu att få anmäla de förändringar, som betingas av de definitiva anslagsäskandena samt av förslag om ytterligare investeringar utöver de i statsverkspropositionen beräknade.

De under *statens allmänna fastighetsfond* äskade investeringsanslagen till inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen å 100 000 kronor, till uppförande av bostadsfastighet för tjänstemän vid beskickningen i Oslo å 600 000 kronor, till uppförande av bostadsfastighet för tjänstemän vid beskickningen i Paris å 1 600 000 kronor samt till nybyggnad i Malåträsk för Sveriges geologiska undersökning å 250 000 kronor avser medel till förvaltningsbyggnader och skall alltså avskrivas med 25 procent. Avskrivning med 50 procent bör enligt gällande grunder ske beträffande investeringsanslagen till vissa inredningsarbeten för zoofysiologiska institutionen vid universitetet i Lund å 60 000 kronor, till utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm å 3 200 000 kronor, till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. å 22 052 000 kronor, till Statens anstalt för fallandesjuka: Om- och utbyggnadsarbeten å 1 000 000 kronor samt till utbyggande av karolinska sjukhuset å 2 610 000 kronor.

Under *försvarets fastighetsfond* uppfördes i årets statsverksproposition ett gemensamt avskrivningsanslag för envar av fastighetsfondens delfonder. Avskrivningsbehovet beräknades schablonmässigt till 50 procent av den totala investeringen — frånsett kostnader för markförvärv, vilka icke avskrives — i vederbörande delfond med undantag för befästningars delfond för vilken total avskrivning tillämpades. Såsom framgår

av propositionen nr 149 har sedermera under arméns delfond äskats ett nytt anslag till nybyggnad för krigsarkivet å 455 000 kronor. Med hänsyn härtill torde avskrivningsanslaget å arméns delfond med ändring av det i statsverkspropositionen äskade beloppet, böra uppräknas med 227 500 kronor. Något anslag till flyttning av Stockholms örlogsbas, vartill i statsverkspropositionen beräknades ett preliminärt belopp av 460 000 kronor under befästningars delfond, har icke upptagits. Avskrivningsanslaget å befästningars delfond torde därför böra upptagas med ett till 69 000 000 kronor reducerat belopp.

Under statens utlåningsfonder har anslaget till lånefonden för bostadsbyggande definitivt äskats med 540 000 000 kronor, innebärande en höjning av det preliminärt beräknade beloppet med 65 000 000 kronor. Avskrivningsbehovet bör i enlighet med gällande grunder beräknas efter 25 procent.

Under fonden för låneunderstöd har slutliga belopp äskats till tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet med 70 000 000 kronor samt till lån till anordnande av kollektiva tvätterier med 2 000 000 kronor. Anslagen bör enligt gällande regler avskrivas med 100 resp. 25 procent. Slutliga belopp har vidare äskats för anslagen till lån till föreningen Röingegården u. p. a. för vissa ombyggnadsarbeten med 100 000 kronor, till lån till stiftelsen Skärsbo barnhem för vissa reparationsarbeten m. m. med 60 000 kronor, till lån till de statsunderstödda alkoholistanstalterna för sanering av deras ekonomi med 609 900 kronor samt till lån till nybyggnader vid erkända alkoholistanstalter med 990 000 kronor. Slutligen har äskats ett anslag till lån till föreningen Margarethahemmet för vård av fallandesjuka sinnesslöa barn för sanering av hemmets ekonomi å 130 000 kronor. Då samtliga nämnda lån avses skola vara ränte- och amorteringsfria bör anslagen avskrivas i sin helhet.

Samtliga nu erforderliga jämkningar och tillägg i förhållande till statsverkspropositionens förslag till anslag till avskrivning av nya kaptalinvesteringar framgår av följande översikt.

Ökning (+)
Minskning (—)
Kronor

Statens allmänna fastighetsfond:

Inköp, uppförande och iståndsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen (prop. nr 114)	—	475 000
Uppförande av bostadsfastighet för tjänstemän vid beskickningen i Oslo (prop. nr 114)	+	150 000
Uppförande av bostadsfastighet för tjänstemän vid beskickningen i Paris (prop. nr 114)	+	400 000
Vissa inredningsarbeten för zoofysiologiska institutionen vid universitetet i Lund (prop. nr 164)	+	30 000
Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. (prop. nr 124)	+	26 000

	Ökning (+) Minskning (—) Kronor
<i>Försvarets fastighetsfond:</i>	
Arméns delfond (prop. nr 149)	+ 227 500
Befästningars delfond (prop. nr 200)	— 460 000
<i>Statens utlåningsfonder:</i>	
Lånefonden för bostadsbyggande (prop. nr 138)	+ 16 250 000
<i>Fonden för låneunderstöd:</i>	
Tilläggsån till viss bostadsbyggnadsverksamhet (prop. nr 138)	— 65 000 000
Lån till stiftelsen Skårsbo barnhem för vissa reparationsarbeten m. m. (prop. nr 135)	— 25 800
Lån till de statsunderstödda alkoholistanstalterna för sanering av deras ekonomi (prop. nr 95)	— 190 100
Lån till nybyggnader vid erkända alkoholistanstalter (prop. nr 95)	+ 30 000
Lån till föreningen Margarethahemmet för vård av fallande- sjuka sinnesslöa barn för sanering av hemmets ekonomi (prop. nr 148)	+ 130 000
Summa	— 48 907 400

På riksdagen torde få ankomma att vidtaga de kompletteringar och justeringar av de under förevarande huvudtitel äskade anslagen, som i anledning av riksdagens beslut rörande investeringsanslag eller eljest kan påkallas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte — med ändring av i statsverkspropositionen framlagt förslag såvitt rör anslaget till arméns delfond under försvarets fastighetsfond — föreslå riksdagen

att till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1953/54 i härefter angivna fonder anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond:

	Kronor
<i>Utrikesdepartementet:</i>	
<i>Inköp, uppförande och iståndsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen .....</i>	25 000
<i>Uppförande av bostadsfastighet för tjänstemän vid beskickningen i Oslo .....</i>	150 000
<i>Uppförande av bostadsfastighet för tjänstemän vid beskickningen i Paris .....</i>	400 000
<i>Ecklesiastikdepartementet:</i>	
<i>Vissa inredningsarbeten för zoofysiologiska institutionen vid universitetet i Lund .....</i>	30 000
<i>Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm ..</i>	1 600 000

Kronor

Handelsdepartementet:

<i>Nybyggnad i Malåträsk för Sveriges geologiska undersökning</i>	62 500
---	--------

Inrikesdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.</i>	11 026 000
<i>Statens anstalt för fallandesjuka:</i>	
<i>Om- och utbyggnadsarbeten</i>	500 000
<i>Utbyggande av karolinska sjukhuset</i>	1 305 000

Försvarets fastighetsfond:

Försvarsdepartementet:

<i>Arméns delfond</i>	5 735 000
<i>Befästningars delfond</i>	69 000 000

Statens utlåningsfonder:

Socialdepartementet:

<i>Lånefonden för bostadsbyggande</i>	135 000 000
---	-------------

Fonden för låneunderstöd:

Socialdepartementet:

<i>Tilläggsån till viss bostadsbyggnadsverksamhet...</i>	70 000 000
<i>Lån till anordnande av kollektiva tvätterier</i>	500 000

Inrikesdepartementet:

<i>Lån till föreningen Röingegården u. p. a. för vissa ombyggnadsarbeten</i>	100 000
<i>Lån till stiftelsen Skärsbo barnhem för vissa reparationsarbeten m. m.</i>	60 000
<i>Lån till de statsunderstödda alkoholistanstalterna för sanering av deras ekonomi</i>	609 900
<i>Lån till nybyggnader vid erkända alkoholistanstalter</i>	990 000
<i>Lån till föreningen Margarethahemmet för vård av fallandesjuka sinnesslöa barn för sanering av hemmets ekonomi</i>	130 000.

IV. Driftbudgeten för budgetåret 1953/54.

Förändringar av utgifterna.

I det i statsverkspropositionen framlagda förslaget till riksstat för budgetåret 1953/54 upptogs utgifter å sammanlagt 8 168 miljoner kronor. Härav föll 7 408 miljoner kronor på egentliga statsutgifter och 760 miljoner kronor på utgifter för statens kapitalfonder.

I särskilda propositioner har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ett flertal ändringar beträffande driftbudgetens utgiftssida.

I fråga om Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda anslagsökanden har riksdagen i åtskilliga fall redan fattat beslut. Anslagsgranskningen har emellertid totalt icke medfört någon större förändring av siffrorna.

Andra huvudtiteln utvisar en ökning med 1,3 miljoner kronor, vilken faller på avlönings- och omkostnadsanslagen till fångvårdsanstalterna. — *Fjärde huvudtiteln* företer en nettoökning med 11,5 miljoner kronor. Bland anslagsökningarna, som uppgår till 14,2 miljoner kronor, må nämnas 11,0 miljoner kronor till svenska fältsjukhuset i Korea och 2,5 miljoner kronor till ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring. Å andra sidan har ersättningsanslagen till försvarets fastighetsfond samt vissa avlöningsanslag nedräknats med 2,1 resp. 0,6 miljoner kronor. — För *femte huvudtiteln* föreligger en nettoökning med 17,5 miljoner kronor. Sålunda ökar bostadsrabatterna med 12,4 miljoner kronor och anslaget till bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet — tidigare benämnt bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden — med 5,0 miljoner kronor. — *Attonde huvudtiteln* företer en ökning med 1,5 miljoner kronor. Bland större anslagsökningar må nämnas 0,6 miljon kronor till studiehjälp åt elever i försöksdistrikt med enhetsskola, 0,3 miljon kronor till avlöningar vid de högre tekniska läroverken och 0,8 miljon kronor till europeiskt samarbete inom kärnforskningen. I övrigt fördelar sig öknings- och minskningar å ett stort antal anslag. — För *nionde huvudtiteln* beräknas en nettoökning med 1,2 miljoner kronor. Sålunda ökar anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område med 12,0 miljoner kronor, medan anslaget till kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet — preliminärt upptaget med 6,5 miljoner kronor — bortfaller och anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning nedgår med 4 miljoner kronor. Bland förändringar i övrigt märkes en ökning med 0,5 miljon kronor för avlöningar till lantbruksnämnderna och en minskning av anslaget till bidrag till jordbrukets rationalisering med 1,0 miljon kronor. — *Tionde huvudtiteln* företer en nettoökning med 0,5 miljon kronor, varav drygt 0,4 miljon kronor faller på ett anslag till statsbidrag till åtgärder för krigsförsörjningen. — För *elfte huvudtiteln* uppkommer en nettoökning med 3,5 miljoner kronor. Bland större anslagsökningar märkes 5,0 miljoner kronor till understödjande av

riksföreningen för kräftsjukdomarnas bekämpande, 0,6 miljon kronor till vissa byggnadsarbeten vid Svartsjöanstalten och 1,1 miljoner kronor till häradsskrivarnas m. fl. avlöningar. Minskningar redovisas för ett flertal anslag, bl. a. för anslagen till statens sinnessjukhus med totalt 1,0 miljon kronor och för bidragsanslaget till den lokala polisorganisationen å landsbygden med 1,7 miljoner kronor. — *Tolfte huvudtiteln* ökar med 10,5 miljoner kronor, varav 7,5 miljoner kronor hänför sig till den ändrade lönegrupperingen och 3,0 miljoner kronor till en förhandlingsöverenskommelse rörande ändrad lönegradsplacering för vissa statliga tjänster. — För huvudtiteln *avskrivning av nya kapitalinvesteringar* beräknas ett minskat medelsbehov av 48,9 miljoner kronor.

I förhållande till statsverkspropositionen har man sålunda att räkna med en nettominusning av utgifterna med 1,4 miljoner kronor.

Ny beräkning av vissa inkomsttitlar.

I statsverkspropositionen utvisade driftbudgetens inkomstsida en summa av 8 168 miljoner kronor, varav 7 632 miljoner kronor hänförde sig till egentliga statsinkomster och 536 miljoner kronor till inkomster av statens kapitalfonder.

Bland de under egentliga statsinkomster ingående skatterna beräknades i statsverkspropositionen skatten å inkomst och förmögenhet m. m. ge 4 000 miljoner kronor. Inkomsttitlarna kupongskatt, skogsvårdsavgifter, arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt, lotterivinstskatt samt omsättnings- och expeditionsstämplor m. m. upptogs till 5, 7,8, 70, 36 resp. 60 miljoner kronor. I automobilskattemedel beräknades inflyta 640 miljoner kronor. Tullar och acciser beräknades ge sammanlagt 2 246 miljoner kronor, varav i tullmedel 350 miljoner kronor, varuskatt 250 miljoner kronor, accis å margarin och vissa andra fettvaror 4 miljoner kronor, skatt å kaffe 17 miljoner kronor, tobaksskatt 650 miljoner kronor, skatter på alkoholhaltiga drycker och läskedrycker sammanlagt 885 miljoner kronor, nöjesskatt 55 miljoner kronor samt skatt å elektrisk kraft 35 miljoner kronor. Uppbörderna i statens verksamhet samt folkpensionsavgifterna upptogs med 117 resp. 272 miljoner kronor. Under diverse inkomster inflytande medel beräknades till sammanlagt 177 miljoner kronor, varav 60 resp. 88 miljoner kronor i tips- och lotterimedel.

Inkomsterna från statens affärsverksfonder beräknades i statsverkspropositionen till sammanlagt 260 miljoner kronor, varav för postverket 10 miljoner kronor, telegrafverket 60 miljoner kronor, statens järnvägar 10 miljoner kronor, statens vattenfallsverk 130 miljoner kronor och för domänverket 50 miljoner kronor.

I skrivelse den 21 mars 1953 har *riksräkenskapsverket* jämlikt gällande instruktion avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomsttitlarna för budgetåret 1953/54. Vid beräkningens verkställande har ämbetsverket liksom under tidigare år från vederbörande

myndigheter införskaffat nya uppgifter rörande de större inkomstitlarna ävensom vissa speciellt konjunktur känsliga inkomstitlar. Beträffande de olika inkomstitlarna har riksräkenskapsverket i huvudsak anfört följande.

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Beräkningen av denna titel står till följd av källskattsystemet i nära samband med de antaganden som göras beträffande inkomstutvecklingen under hela den tid som beräkningen omfattar. I fråga om fysiska personer gäller detta särskilt den sammanlagda löneinkomsten, enär variationer i densamma giva direkt utslag i avseende på den inflytande preliminärskattens storlek. Bestämmelserna om ränta å kvarstående skatt ha numera medfört, att samma förhållande i högre grad än tidigare kan väntas gälla även i fråga om svenska aktiebolag. Under budgetåret 1951/52 — då räntebestämmelserna första gången voro tillämpliga — kompletterades sålunda inbetalningarna under de ordinarie uppbördsterminerna av preliminärskatt med omfattande fyllnadsbetalningar under våren 1952. Härigenom har den under våren 1953 påräkneliga uppbörden av kvarstående skatt blivit i motsvarande mån mindre. Även under innevarande budgetår torde en liknande utveckling vara att vänta. I vilken utsträckning möjligheterna till fyllnadsbetalning under våren 1953 komma att utnyttjas — vilket i sin tur vid givet taxeringsresultat blir bestämmande för den uppbörd av kvarstående skatt som kan väntas under budgetåret 1953/54 — kan emellertid icke med större säkerhet bedömas. Ej minst med hänsyn härtill synes det lämpligt, att utfallet av skattetiteln för innevarande budgetår och beräkningen av titeln för nästkommande budgetår bedömas i ett sammanhang.

I sin senaste inkomstberäkning angav riksräkenskapsverket vissa förutsättningar för beräkningen av löneinkomsternas utveckling under år 1953, vilka allttjämt synas äga giltighet. Sålunda påpekades, att den från tidigare år kända löneglidningen praktiskt taget torde ha upphört under år 1952, varigenom lönenivån vid slutet av året endast obetydligt skulle avvika från den för år 1952 genomsnittliga nivån. Icke heller väntades större förändringar i lönenivån till följd av löneglidning under år 1953. Beträffande den för de totala löneinkomsterna betydelsefulla sysselsättningsutvecklingen räknades icke, totalt sett, med större förändringar i förhållande till det vid beräkningstillfället gällande läget, även om det påpekades att en ogynnsammare utveckling icke kunde uteslutas. Ej heller i detta hänseende synas skäl föreligga att nu utgå från ändrade förutsättningar.

Resultatet av årets avtalsrörelse kunde vid beräkningen i december 1952 givetvis icke överblickas. I detta hänseende föreligga nu bättre hållpunkter för beräkningen. Även om förhandlingarna för betydande delar av arbetsmarknaden ännu icke äro avslutade, torde nu stå klart, att årets avtal komma att medföra endast relativt obetydliga förskjutningar i löneläget.

Sammanfattningsvis anser sig riksräkenskapsverket fortfarande böra grunda sina beräkningar på antagandet om någon, fastän i jämförelse med decemberberäkningen något mindre, stegring av den sammanlagda inkomsten av tjänst under år 1953 i jämförelse med år 1952 och ytterligare någon stegring under de första månaderna 1954.

Beträffande fysiska personers inkomst av andra förvärvskällor än tjänst synes anledning ej föreligga att i detta sammanhang utgå från andra antaganden än som redovisades i den senaste inkomstberäkningen. De inneburo en mindre stegring år 1952 i jämförelse med år 1951 — huvudsakligen hänförlig till inkomst av jordbruksfastighet — men för år 1953 åter någon tillbakagång.

Vad beträffar aktiebolagen antogs i decemberberäkningen en nedgång

av den sammanlagda taxerade inkomsten på 5—10 procent för verksamhetsåret 1952 i jämförelse med 1951 års höga nivå och för verksamhetsåret 1953 oförändrad nivå i förhållande till 1952. Därvid hade beaktats den sannolika effekten av den tillfälliga begränsningen av den fria avskrivningsrätten, varom beslut hade fattats av riksdagen. Det låter sig icke heller nu göra att med någon större grad av säkerhet bedöma taxeringsutfallet. Riksräkenskapsverket har icke ansett sig ha skäl att frångå sina tidigare antaganden.

I decemberberäkningen gjordes det antagandet, att bestämmelserna om ränta å kvarstående skatt skulle, liksom året före, föranleda aktiebolagen att i avsevärd utsträckning erlagga fyllnadsbetalningar till den preliminärskatt, som i vanlig ordning erlagts under uppbördsåret. Riksräkenskapsverket har vid denna beräkning utgått från samma antagande som vid decemberberäkningen.

Beträffande beräkningarna kan vidare nämnas att det, liksom vid decemberberäkningen, förutsatts skola inflyta belopp av storleksordningen 100 miljoner kronor i form av investeringsavgifter under båda de ifrågasvarande budgetåren. Det kan även påpekas, att det fortfarande räknas med en uttagsprocent av 110 för den statliga inkomstskatten under såväl 1953 som 1954 och med oförändrad total kommunal utdebitering under år 1954 i jämförelse med år 1953. Den senare beräknas nu uppgå till 12,72 pr skatte-krona.

I förhållande till beräkningen i december 1952 föreliggande ändrade förutsättningar därigenom att riksdagen fattat beslut om höjning av folkpensionsavgifterna från 1 januari 1954. Effekten härav på statsinkomsterna kommer i första hand till synes som en stegring av preliminärskatteinkomsterna, då folkpensionsavgifterna uppbäras i samband med den allmänna uppbörden. Under budgetåret 1953/54 kommer denna uppbördsökning även att vara liktydig med en nettoökning av de behållna inkomsterna på skattetiteln, emedan den bokföringsmässiga omföringen från denna till titeln folkpensionsavgifter baseras på senast kända uppgifter om debiterade pensionsavgifter, vilket för budgetåret 1953/54 blir de vid 1953 års taxering påförda avgifterna. För 1953 års riksdag har vidare framlagts förslag om vissa ändringar i uppbördsförfarandet från den 1 januari 1954, innebärande bland annat en effektivisering av skatteuppbörden genom uttagande av preliminärskatt vid korttidsanställning. Även härigenom kommer preliminärskatteinkomsterna under våren 1954 att öka i förhållande till tidigare beräkning.

Under de angivna förutsättningarna kunna de sammanlagda inkomsterna å titeln i form av preliminärskatteuppbörd nu beräknas uppgå till mellan 6 600 och 6 700 miljoner kronor under såväl innevarande som nästkommande budgetår. Beträffande beräkningen av övriga inkomster å titeln liksom beträffande utgifterna ha endast smärre justeringar gjorts.

De sammanlagda inkomsterna å titeln skulle därigenom komma att uppgå till mellan 7 800 och 7 900 miljoner kronor för innevarande budgetår och till i runt tal 8 500 miljoner kronor för nästkommande budgetår. I sistnämnda belopp ingår då en preliminärt beräknad återföring från fonden för reglering av utbetalningarna av kommunalskattemedel med 500 miljoner kronor.

Utgifterna å titeln beräknas för budgetåret 1952/53 till mellan 3 800 och 3 900 miljoner kronor och för budgetåret 1953/54 till omkring 4 500 miljoner kronor. Därvid har för det förstnämnda budgetåret medräknats en beräknad nettoavsättning till nämnda fond med 350 miljoner kronor.

Den behållna inkomsten skulle sålunda uppgå för budgetåret 1952/53

till 4 000 miljoner kronor och för budgetåret 1953/54 till likaledes 4 000 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket vill starkt understryka det ovissa i det antagande, som gjorts i fråga om fyllnadsbetalningar av preliminär skatt för verksamhetsåret 1952. I den mån kvarskatteräntan icke föranleder fyllnadsbetalningar i den utsträckning riksräkenskapsverket här räknat med, sker en motsvarande förskjutning i skatteinkomsten från budgetåret 1952/53 till budgetåret 1953/54. Samma osäkerhet gäller motsvarande antagande beträffande fyllnadsbetalningar våren 1954, fastän de betalningar, som då kunna komma i fråga, vid de gjorda antagandena beträffande utfallet av 1954 års taxering, bli av betydligt mindre storleksordning.

Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt. I statsverkspropositionen är denna inkomstitel upptagen till 70 miljoner kronor. Generalpoststyrelsen, som i november 1952 beräknade de totala inkomsterna under titeln i fråga till 65 miljoner kronor, har i skrivelse den 13 mars 1953, med hänvisning bland annat till att uppbördssiffrorna under den hittills gångna delen av löpande budgetår synas peka på ett lägre inkomstbelopp än vad som tidigare förutsatts, anfört att inkomsterna under titeln för budgetåret 1953/54 böra uppföras med högst 65 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknar nu inkomsterna på titeln för löpande budgetår till 60 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner kronor mindre än vid decemberberäkningen. Orsaken till nedgången ligger delvis däri att under den hittills förflutna delen av budgetåret inga större engångsbelopp influtit, vilket annars brukar vara fallet. Riksräkenskapsverket föreslår, att det i statsverkspropositionen upptagna beloppet, 70 miljoner kronor, får kvarstå oförändrat.

Lotterivinstskatten har i statsverkspropositionen beräknats till 36 miljoner kronor. I sin ovan nämnda skrivelse har generalpoststyrelsen efter förnyad beräkning föreslagit samma belopp. Riksräkenskapsverket anser, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget bör upptagas till 36 miljoner kronor.

Omsättnings- och expeditionsstämplor m. m. Denna titel har i statsverkspropositionen uppförts med 60 miljoner kronor, vilket även stod i överensstämmelse med generalpoststyrelsens beräkning i november 1952. Styrelsen har med utgångspunkt från hittills kända uppbördssiffror för innevarande budgetår nu ansett sig böra beräkna uppbörden under titeln i fråga till högst 56 miljoner kronor för budgetåret 1953/54. Enligt riksräkenskapsverkets mening bör titeln i det slutliga riksstatsförslaget kunna upptagas till oförändrat 60 miljoner kronor.

Fordonsskatt. Denna titel beräknades i december 1952 av riksräkenskapsverket till 200 miljoner kronor, vilket belopp även uppförts i statsverkspropositionen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som i november 1952 likaså föreslagit detta belopp, har i skrivelse den 3 mars 1953 meddelat, att därefter ingenting framkommit, som föranleder ändring av denna beräkning. Länsstyrelsernas beräkningar sluta nu på 185 miljoner kronor mot 171 miljoner kronor i november 1952. Med ledning av vad som nu är känt om ökningen av fordonsbeståndet under år 1952 och om de faktorer, som kunna beräknas påverka utvecklingen under år 1953, anser riksräkenskapsverket, att de antaganden beträffande fordonsbeståndets tillväxt, vilka lågo till grund för verkets beräkning i december 1952, fortfarande kunna godtagas. Riksräkenskapsverket föreslår därför, att det i statsverkspropositionen uppförda beloppet, 200 miljoner kronor, bibehålles.

Bensinskatt. Riksräkenskapsverket föreslog i december 1952, att denna titel skulle beräknas till 365 miljoner kronor. I statsverkspropositionen har preliminärt upptagits ett belopp på 440 miljoner kronor, varvid förutsatts en skattehöjning med 5 öre per liter på bensin och brännolja. Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 83 förelagt riksdagen förslag till höjning av skatterna på bensin och motorbrännolja från och med den 1 juli 1953 med 3 öre för liter liksom uttagande av skatten på motorsprit från nämnda dag med 3 öre för liter.

De förnyade beräkningar, som verkstälts av generaltullstyrelsen, kontrollstyrelsen och länsstyrelserna, innebära under förutsättning av en sådan skattehöjning, att inkomsterna på ifrågavarande titel skulle komma att uppgå till ca 410 miljoner kronor för budgetåret 1953/54. Bränslekommissionen uppskattar enligt skrivelse den 19 mars 1953 förbrukningen av bensin och spritblandningar under budgetåret 1953/54 något lägre än i november 1952. Den nya beräkningen avviker dock icke väsentligt från de antaganden om förbrukningen, som ligga till grund för generaltullstyrelsens och kontrollstyrelsens ovannämnda beräkningar av skatteuppbörden. Beträffande förutsättningarna för beräkningen av ifrågavarande inkomstitel bör även beaktas, att enligt beslut vid årets riksdag rätt till viss restitution av skatt på bensin, som användes vid jordbrukets drift, skall införas för tiden den 1 januari 1953—den 31 december 1954. Kostnaden härför har beräknats till 1,5 miljoner kronor för helt år.

Under hänvisning till vad sålunda anförts föreslår riksräkenskapsverket, att titeln bensinskatt i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 410 miljoner kronor.

Tullmedel. Denna titel har i statsverkspropositionen uppförts med 350 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknade i december 1952 inkomsterna till 325 miljoner kronor i överensstämmelse med generaltullstyrelsens förslag. I skrivelse den 13 mars 1953 har generaltullstyrelsen meddelat, att de vid styrelsens beräkning i november 1952 åberopade osäkerhetsmomenten beträffande utrikeshandelns kommande utveckling visserligen allttjämt i väsentliga delar kvarstå men att det vill synas, som om en normal utveckling från nu kända läge för utrikeshandeln skulle leda till att under budgetåret 1953/54 tullmedelsuppbörden komme att bli högre än 325 miljoner kronor och möjligen nå samma storlek som under kalenderåret 1953. Generaltullstyrelsen har därför numera ansett sig böra för budgetåret 1953/54 upptaga uppbörden av tullmedel till netto 350 miljoner kronor. Med hänvisning till vad generaltullstyrelsen anført och till att tullmedelsinkomsterna under innevarande budgetår nu kan väntas bli något högre än vad som tidigare beräknats eller 360 miljoner kronor, får riksräkenskapsverket föreslå, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 350 miljoner kronor.

Varuskatt. I statsverkspropositionen har för denna inkomstitel upptagits 250 miljoner kronor, vilket belopp även föreslagits av riksräkenskapsverket. Denna beräkning vilade på förutsättningen, att skatten vid tillverkning och import av personbilar m. m. skulle komma att utgå även under budgetåret 1953/54 efter i huvudsak oförändrade grunder. Kungl. Maj:t har sedermera i proposition nr 85 förelagt riksdagen förslag med denna innebörd. Kontrollstyrelsens och generaltullstyrelsens förnyade beräkningar ge tillsammans ett belopp av 244 miljoner kronor, under förutsättning att bilaccisen kvarstår, mot 233 miljoner kronor vid motsvarande beräkningar i november 1952. Orsaken till uppräknningen ligger huvudsakligen i att skatten på chok-

lad och konfityrvaror numera väntas ge högre avkastning. Inkomsterna på titeln varuskatt beräknas redan för innevarande budgetår komma att uppgå till 250 miljoner kronor. Med hänsyn härtill förordar riksräkenskapsverket, under förutsättning att varubeskattningen bibehålles efter i huvudsak oförändrade grunder, att titeln för budgetåret 1953/54 beräknas till 260 miljoner kronor eller 10 miljoner kronor mera än i statsverkspropositionen.

Accis å margarin och vissa andra fettvaror. I statsverkspropositionen har för denna inkomsttitel upptagits 4 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen och statens jordbruksnämnd ha vid förnyade beräkningar bibehållit detta belopp. Det har emellertid framhållits, att beräkningsgrunderna bli helt förändrade, därest den föreslagna omläggningen av accissystemet på fettvaruområdet skulle genomföras under den tid beräkningarna avse. Riksräkenskapsverket förordar, under förutsättning av oförändrade grunder för fettvarubeskattningen, att det i statsverkspropositionen upptagna beloppet bibehålles.

Tobaksskatt. Riksräkenskapsverket föreslog i sin inkomstberäkning i december 1952, att för denna titel skulle upptagas ett belopp på 650 miljoner kronor, vilket även uppförts i statsverkspropositionen. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet har i skrivelse den 10 mars 1953 meddelat, att det fortfarande, liksom i november 1952, anser sig böra föreslå att titeln beräknas till 625 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket beräknar för innevarande budgetår tobaksskatten till 600 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket anser sig för det kommande budgetåret alltså böra räkna med en fortgående omsättningsökning och föreslår, att titeln för budgetåret 1953/54 upptages till oförändrat 650 miljoner kronor.

Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag. I statsverkspropositionen har denna titel beräknats till 11 miljoner kronor, varvid för aktiebolaget Vin- & spritcentralen, till vilket inkomsterna på titeln i första hand hänföra sig, förutsatts en avsättning på 5 miljoner kronor till dispositionsfonden. Sedan avtal numera träffats med aktiebolaget Vin- & spritcentralen om ändrad tidpunkt för inleverans till statsverket av omsättningsskatt på spritdrycker och på vin, har emellertid behovet av en sådan avsättning bortfallit. Kontrollstyrelsen har därför vid förnyad beräkning föreslagit, att titeln uppföres med 16 miljoner kronor, och riksräkenskapsverket föreslår att detta belopp upptages i det slutliga riksstatsförslaget.

Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag har i statsverkspropositionen beräknats till 34 miljoner kronor. Titeln beräknas för innevarande budgetår giva 33 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har vid förnyad beräkning bibehållit statsverkspropositionens belopp och riksräkenskapsverket får därför föreslå, att ifrågavarande titel i det slutliga riksstatsförslaget upptages till oförändrat 34 miljoner kronor.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker. Denna titel upptogs i statsverkspropositionen till 650 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket hade vid sin decemberberäkning föreslagit 625 miljoner kronor, medan kontrollstyrelsen förordat 620 miljoner kronor. I skrivelse den 12 mars 1953 har kontrollstyrelsen beräknat titeln till 630 miljoner kronor. Med hänsyn till att inkomsterna redan under innevarande budgetår beräknas uppnå detta belopp, vilket innebär en snabbare stegring än vad som tidigare antagits, anser riksräkenskapsverket att titeln för budgetåret 1953/54 bör kunna upptagas med det i statsverkspropositionen beräknade beloppet, 650 miljoner kronor.

Omsättnings- och utskänkningskatt å vin, maldrycksskatt samt skatt å läskedrycker. Dessa titlar ha i statsverkspropositionen upptagits med respektive 50, 80 och 35 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har efter förnyad beräkning föreslagit samma belopp, och riksräkenskapsverket förordar, att för ifrågavarande titlar statsverkspropositionens belopp bibehållas oförändrade.

Statlig nöjesskatt. Riksräkenskapsverket beräknade i december 1952 denna inkomsttitel till 55 miljoner kronor, vilken uppskattning godtagits i statsverkspropositionen. Länsstyrelserna beräknade i november 1952 titeln till drygt 49 miljoner kronor och ha vid förnyad uppskattning stannat vid ungefär samma belopp. Enligt riksräkenskapsverkets uppfattning kan titeln redan under innevarande budgetår beräknas ge en inkomst av närmare 55 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, att det i statsverkspropositionen uppförda beloppet på 55 miljoner kronor för budgetåret 1953/54 bibehålles.

Skatt å elektrisk kraft har i statsverkspropositionen upptagits med 35 miljoner kronor, vilket belopp även bibehållits av kontrollstyrelsen vid förnyad beräkning. Riksräkenskapsverket förordar i anslutning härtill, att statsverkspropositionens belopp upptages oförändrat i det slutliga riksstatsförslaget.

Inkomst av myntning och justering. I statsverkspropositionen har för denna titel upptagits 3 miljoner kronor. För innevarande budgetår beräknas inkomsterna till ca 5,5 miljoner kronor. Mynt- och justeringsverket har i skrivelse den 25 februari 1953 föreslagit, att inkomsterna på titeln för budgetåret 1953/54 beräknas till 4 miljoner kronor, innebärande en höjning med 1 miljon kronor i förhållande till verkets beräkning i oktober 1952. Höjningen har föranletts av att verkets kapacitet förutses öka genom färdigställande av en ny smältugn. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget beräknas till 4 miljoner kronor.

Folkpensionsavgifter. Riksräkenskapsverket beräknade i december 1952 denna inkomsttitel till 225 miljoner kronor. Med hänsyn till att förslag om höjning av pensionsavgifterna från och med den 1 januari 1954 avsågs skola föreläggas 1953 års riksdag uppräknades emellertid i statsverkspropositionen det av riksräkenskapsverket föreslagna beloppet till 272 miljoner kronor. Riksdagen har sedermera fattat beslut om höjning av folkpensionsavgifterna från nämnda dag. Den ökning av statsinkomsterna under budgetåret 1953/54, som blir en följd härav, framkommer, såsom ovan anförts, i första hand som en ökning av bruttoinkomsterna på inkomstskattetiteln genom att pensionsavgifterna ingå i preliminärskatteuppbörden. Då det inkomstbelopp, som genom omföring från inkomstskattetiteln tillgodoföres titeln folkpensionsavgifter för budgetåret 1953/54, beräknas med utgångspunkt från beloppet av vid 1953 års taxering påförda avgifter, kommer emellertid avgiftshöjningen icke att påverka beräkningen av titeln folkpensionsavgifter för ifrågavarande budgetår. Riksräkenskapsverket föreslår därför, att inkomsttiteln upptages till 225 miljoner kronor i det slutliga riksstatsförslaget.

Totalisatormedel. I statsverkspropositionen har denna titel upptagits till 14 miljoner kronor. Lantbruksstyrelsen, som i oktober 1952 beräknade inkomsterna på titeln till 13 miljoner kronor, anför i skrivelse den 6 mars 1953, att titeln nu kan beräknas till 14 miljoner kronor eller till samma belopp som nu väntas för löpande budgetår. Med hänsyn till den fortgående ökningen av inkomsterna på titeln i fråga anser riksräkenskapsverket, att i det slutliga riksstatsförslaget bör upptagas ett till 15 miljoner kronor förhöjt belopp.

Tipsmedel. I statsverkspropositionen ha inkomsterna på denna titel beräknats till 60 miljoner kronor. Under år 1952 ha tipsinsatserna kraftigt stegrats i förhållande till föregående år, och titeln beräknas för innevarande budgetår inbringa 57 miljoner kronor. Då ökningen allttjämt synes fortgå, föreslår riksräkenskapsverket, att det i statsverkspropositionen upptagna beloppet höjes till 65 miljoner kronor.

För *lotterimedlen* beräknades i statsverkspropositionen 88 miljoner kronor. Svenska Penninglotteriet Aktiebolag, som i oktober 1952 uppskattade ifrågavarande inkomster till 82 miljoner kronor, har i skrivelse den 26 februari 1953 efter förnyad beräkning ansett sig böra höja sin tidigare beräkning till 86 miljoner kronor. För innevarande budgetår kunna inkomsterna nu antas komma att stiga till 90 miljoner kronor. Då stegringen av lottförsäljningen ännu ej visat tecken att avstanna, föreslår riksräkenskapsverket, att det i statsverkspropositionen upptagna beloppet höjes till 95 miljoner kronor.

För inkomstiteln *postverket* föreslog riksräkenskapsverket i december 1952 i anslutning till postverkets beräkning ett belopp av 10 miljoner kronor, vilket även upptagits i statsverkspropositionen. I skrivelse den 6 mars 1953 har generalpoststyrelsen avgivit förnyad beräkning av inkomsterna på titeln i fråga. Den nya beräkningen visar i jämförelse med motsvarande kalkyl i oktober 1952 relativt små förskjutningar av postverkets inkomster och utgifter och resulterar liksom då i ett inkomstöverskott på ca 10 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår i anslutning härtill, att i det slutliga riksstatsförslaget som inkomst av postverket uppföres oförändrat 10 miljoner kronor.

Telegrafverket. Inkomsterna på denna titel ha i statsverkspropositionen beräknats till 60 miljoner kronor. Telegrafstyrelsen, som i november 1952 föreslagit detta belopp, har i skrivelse den 10 mars 1953 meddelat, att inga sådana förändringar i förutsättningarna för beräkning av telegrafverkets överskott för budgetåret 1953/54 inträtt, att någon anledning finns att föreslå ändring av det i statsverkspropositionen upptagna överskottsbeloppet. Riksräkenskapsverket förordar därför, att inkomstiteln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till oförändrat 60 miljoner kronor.

Statens järnvägar. I statsverkspropositionen har för denna inkomstitel upptagits 10 miljoner kronor, vilket belopp föreslagits av riksräkenskapsverket. Järnvägsstyrelsen, vars kalkyl över förväntade intäkter och kostnader för budgetåret 1953/54 ledde till ett överskott av storleksordningen 10 miljoner kronor, hade med hänvisning till att beräkningarna voro grundade på osäkra antaganden och att det framkomna överskottet var så litet i förhållande till omslutningen för sin del föreslagit, att som inkomst under riksstatstiteln skulle tillsvidare räknas med ett belopp av 5 miljoner kronor. Järnvägsstyrelsen har i skrivelse den 20 mars 1953 anfört, att sedan nyssnämnda förslag framlades inga stora förändringar inträtt i de förutsättningar på vilka en dylik beräkning måste byggas. Järnvägsstyrelsen räknar nu emellertid med något lägre intäkter än tidigare, närmast som en följd av att vissa avgiftsjusteringar torde visa sig nödvändiga, medan kostnadssidan skulle vara oförändrad. Styrelsen anser sig därför numera icke kunna räkna med att något överskott uppkommer på statens järnvägars rörelse under budgetåret 1953/54 och föreslår därför att vid den förnyade beräkningen av inkomstiteln endast upptages ett formellt belopp.

Riksräkenskapsverket, som ansett sig böra godtaga järnvägsstyrelsens

beräkning av rörelseresultatet, vill erinra om att de inleveranser till statsverket, som kunna påräknas under det kommande budgetåret, delvis äro beroende av storleken av från innevarande budgetår balanserade överskottsmedel. Ehuru dessa efter vad som nu kan bedömas icke fullt komma att uppgå till det belopp av 10 miljoner kronor, varmed inkomstiteln uppförts i statsverkspropositionen, anser emellertid riksräkenskapsverket, att titeln »Statens järnvägar» i det slutliga riksstatsförslaget bör kunna oförändrat upptagas till avrundat 10 miljoner kronor.

Statens vattenfallsverk. Vattenfallsstyrelsen beräknade i november 1952 inkomsterna på titeln till 90 miljoner kronor, varvid räknades med en extra avsättning till värdeminskningsskonto på 15 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som ifrågasatte huruvida sådan extra avsättning erfordrades, föreslog i sin inkomstberäkning, att titeln skulle beräknas till 105 miljoner kronor. I statsverkspropositionen har titeln upptagits med 130 miljoner kronor. Denna höjning möjliggjordes genom att förstärkning av vattenfallsverkets rörelsemedel förutsattes skola ske genom särskilda investeringsanslag på riksstaten och genom ökning av verkets rörliga kredit i riksgäldskontoret, varigenom balanserade överskottsmedel kunde frigöras ur rörelsen och inlevereras till statsverket.

Vattenfallsstyrelsen har i skrivelse den 12 mars 1953 inkommit med förnyad beräkning. Styrelsen anför däri, att någon säkrare bedömning än under hösten 1952 rörande det ekonomiska resultatet för budgetåret 1953/54 icke är möjlig, då det kan bliva påverkat av helt oförutsebara omständigheter. Vattenfallsstyrelsen har vidare vidhållit sin önskan att göra extra avsättning till värdeminskningsskonto och framhållit, att styrelsen kommer att upptaga en sådan avsättning i sitt förslag till driftkostnadsstat för budgetåret 1953/54. Därvid kommer förmodligen också att begäras en höjning av beloppet till 25 miljoner kronor, varför det inlevererbara överskottet skulle komma att nedgå till 105 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket, som beträffande den ifrågasatta extra avsättningen till värdeminskningsskonto icke funnit anledning frångå sin tidigare ståndpunkt, har i övrigt intet att erinra mot vattenfallsstyrelsens beräkning och föreslår därför, att ifrågavarande inkomstitel i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 130 miljoner kronor.

Domänverket. Domänstyrelsen ansåg sig i november 1952 böra beräkna inkomsterna på denna titel till 35 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslog i sin decemberberäkning att titeln i avvaktan på säkrare hållpunkter för en bedömning borde upptagas till 50 miljoner kronor, vilket belopp även uppförts i statsverkspropositionen. Domänstyrelsen har i skrivelse den 4 mars 1953 framhållit, att icke heller nu något fastare underlag för en beräkning av överskottet för år 1953 kan sägas föreligga. Med hänsyn bland annat härtill har styrelsen icke ansett sig böra jämka det av styrelsen tidigare angivna beloppet, 35 miljoner kronor. Enligt vad domänstyrelsen för närvarande kunnat bedöma, skulle beloppet dock snarast vara högt beräknat. Enligt vad riksräkenskapsverket under hand inhämtat hänför sig osäkerheten i beräkningarna främst till den del av domänverkets intäkter, som härrör från försäljningar av virke å rot och för vilken marknadsläget under hösten 1953 i hög grad blir bestämmande. Under hänvisning till vad sålunda anförts föreslår riksräkenskapsverket, att domänstyrelsens beräkning av inkomsterna på ifrågavarande titel godtages och att titeln i det slutliga riksstatsförslaget uppföres med ett till 35 miljoner kronor sänkt belopp.

Riksräkenskapsverket har slutligen framhållit, att de nu verkställda beräkningarna liksom den tidigare inkomstberäkningen är grundad på förutsättningarna, att det allmänna utrikespolitiska läget förblir i stort sett detsamma som för närvarande samt att den ekonomiska utvecklingen icke störes genom mera omfattande arbetskonflikter.

Frågan om fortsatt giltighet av förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Beträffande förevarande fråga må följande nämnas.

Från och med den 1 juli 1920 har för omsättning och utskänkning av spritdrycker upptagits en särskild skatt. Gällande bestämmelser innefattas i förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker sådan den lyder enligt förordningarna den 26 juni 1933 (nr 399), den 21 maj 1937 (nr 246), den 25 maj 1941 (nr 254), den 28 maj 1943 (nr 257), den 11 juni 1943 (nr 316), den 30 januari 1948 (nr 18) samt den 17 november 1950 (nr 570) (sistnämnda författning återgiver förordningen den 8 juni 1923 i dess helhet i senaste lydelse).

Enligt dessa bestämmelser upptages *omsättningsskatt*:

1:o) vid detaljhandelsbolagens (systembolagens) inköp av spritdrycker, därvid skatten utgår dels med en grundavgift av 11 kronor för liter och dels med 80 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick;

2:o) för spritdrycker, som jämlikt bestämmelserna i två särskilda kungörelser den 18 december 1918, nr 987 och 989, inköpes hos partihandelsbolaget eller importeras för användning till vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål, därvid skatten utgår med en grundavgift av 1 krona 40 öre för liter.

Utskänkningsskatt upptages för spritdrycker, som utskänkes, samt utgår med 4 kronor för liter renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt, 6 kronor för liter annat egentligt brännvin och 8 kronor för liter andra spritdrycker.

Departementschefen.

Den internationella ekonomiska utvecklingen. Det ekonomiska läget ute i världen har under de senaste månaderna utvecklats gynnsammare än man tidigare räknat med. Visserligen har priserna pekats nedåt för flera viktiga råvaror, men produktionen har hållit sig väl uppe eller ytterligare stigit och spänningarna i de internationella betalningarna har åtminstone tillfälligt mildrats.

Prisutvecklingen på de viktigaste råvarorna har sedan sammanbrottet i början av 1951 av den första spekulativen efter Koreakrigets utbrott varit i stort sett fallande. I början av innevarande år hade man i genomsnitt kommit tillbaka till läget på försommaren 1950. Därvid syntes en normalisering

vara på väg att inträda. Förhoppningarna om en internationell avspänning har de senaste månaderna utlöst nya prisfall och förväntningar om ytterligare prisnedgång. Då produktionen i många fall stigit och då den onormala efterfrågan för lagringsköp bortfallit, har förutsättningar för prissänkningar uppkommit. Särskilt betydande har prisnedgången varit å gummi, tenn, bly och zink. En stor produktion av sådana jordbruksprodukter som spannmål och socker utövar en pristryckande verkan. På andra områden såsom t. ex. beträffande textilråvaror har en viss stabilisering nåtts. Även i de fall, där betydande prisfall inträffat, utgör detta knappast något tecken på en allmän konjunkturförsämring. Inte heller torde man ha anledning att räkna med att det prisfall som hittills inträffat eller nu kan förutses kommer att ha mera betydande ogynnsamma konsekvenser för den ekonomiska utvecklingen i stort sett.

I de stora industriländerna har man under det senaste halvåret kunnat iaktta en återhämtning efter den avmattning, som tidigare gjorde sig gällande. Särskilt i Förenta Staterna har industriproduktionen präglats av ett uppsving, som medfört rekordsiffror för produktionsvolymen. Detta sammanhänger inte längre med en fortsatt expansion av rustningsutgifterna, vilka tvärtom sedan andra kvartalet 1952 praktiskt taget upphört att växa. Där emot bäres ökningen upp av en stigande efterfrågan från konsumenternas sida, inte minst på varaktiga konsumtionsvaror, en efterfrågan som till någon del bygger på en tillväxt av konsumtionskrediterna och såtillvida kan sättas i samband med upphävandet i mitten av fjolåret av de tidigare tillämpade restriktionerna i fråga om avbetalningshandeln. Den stigande omsättningen har också föranlett ökade lagringsköp från handelns sida. De privata investeringarna ligger alltjämt vid en hög nivå. Anledning finnes att förvänta en god konjunktur åtminstone under innevarande år. Även om en internationell avspänning skulle komma till stånd, torde detta knappast på kort sikt mera radikalt förändra situationen. Det är mera ovisst i vad mån tillräckliga expansionsfaktorer skulle framträda ett kommande år för att uppväga en inskränkning i rustningsutgifterna.

I Västeuropa har i flertalet länder inträffat en återhämtning inom de konsumtionsvaruindustrier, framför allt beklädnadsindustrierna, som drabbades av ett bakslag under 1951—1952. Däremot förefaller de privata investeringarna på många håll att stagnera. I samband härmed rapporteras skärpt konkurrens inom kapitalvaruindustrierna, särskilt vissa delar av verkstadsindustrin. Över huvud förefaller den europeiska konjunkturen något mera dämpad än den amerikanska. Partipriserna faller och levnadskostnaderna är i allmänhet stabila. I samband därmed har man på olika håll börjat att försiktigt mildra den inflationsbekämpande politiken för att därmed stimulera såväl investeringar som konsumtionsefterfrågan. Vissa skattelättnader har sålunda företagits t. ex. i Västtyskland och i mycket begränsad utsträckning i Storbritannien. Även räntesänkningar och uppmjukningar av kreditpolitiken i övrigt har förekommit. Effekten synes dock såvitt man kan se ha varit ringa.

Dollarbristen har under det senaste året mildrats både genom ökad amerikansk import och genom den nedgång av den kommersiella exporten från Förenta Staterna, som framkallats av skärpta importrestriktioner, särskilt i olika delar av sterlingområdet. Härigenom har de västeuropeiska länderna och med dem förbundna valutaområden kunnat öka sina guld- och dollarreserver. Särskilt framträdande är därvid den omsvängning som inträtt ifråga om sterlingområdets gemensamma reserv, som under det senaste året, d. v. s. sedan våren 1952, stigit med omkring 500 miljoner dollar.

Denna gynnsamma utveckling väntas fortsätta under innevarande år. I samband därmed torde de av betalningssvårigheterna framkallade importrestriktionerna på sina håll, t. ex. inom sterlingområdet, kunna mildras. En del länder i Sydamerika har alltjämt svårigheter att få rådande inflationistiska tendenser under kontroll och handeln med dem kan endast ske genom besvärliga bytesaffärer.

Den antydda utvecklingen av de internationella betalningarna innebär ej, att man kan se en nära liggande lösning av dollarknapphetens problem. Till ett avskaffande av de diskriminatoriska begränsningarna av importen från dollarområdet och upprättandet av en allmän konvertibilitet torde vägen ännu vara lång. Under sådana förhållanden är det av värde att det fortsatta arbetet för en friare handel mellan de västeuropeiska länderna och med dem förenade valutaområden tryggats genom det inom Parisorganisationen fattade principbeslutet om en förlängning av den europeiska betalningsunionen på ytterligare ett år.

Den ekonomiska utvecklingen inom landet. Den i det föregående skildrade internationella utvecklingen kan antas medföra vissa utsikter till en gynnsam utveckling även för det svenska näringslivet. Situationen för Sveriges del under den närmaste framtiden torde nu kunna bedömas som något bättre än när årets nationalbudget framlades. För närvarande karakteriseras läget av samhällsekonomisk balans med en aktivitetsgrad inom näringslivet, som är något lägre än de närmast föregående åren. Balansen på arbetsmarknaden är god och penningvärdet stabilt.

De svårigheter för delar av den svenska industrien att finna avsättning för sina produkter på de utländska marknaderna som redovisades i 1953 års nationalbudget, är fortfarande i huvudsak rådande och har i förening med den uppnådda konjunkturdämpningen medfört en viss stagnation i utvecklingen av den samlade produktionen inom landet. De hittills förflutna månaderna av innevarande år har sålunda för industriens vidkommande karakteriserats av i stort sett de tendenser som var förhärskande under senare delen av fjolåret. Den industriella produktionsvolymen var under januari och februari drygt en procent lägre än under samma månader 1952. Minskningen är främst att hänföra till den avsevärt lägre produktionen inom verkstadsindustrien och på skogsvaruområdet. Sysselsättningen vid verkstäderna under dessa månader understeg med nära åtta procent nivån under motsvarande månader 1952, varvid dock är att märka att nedgången

drabbat de skilda branscherna med olika styrka. Verkstadsindustriens orderstockar har krympt med 16 procent från september 1952 till februari 1953. Samtidigt visar en snabbundersökning av orderingången under januari och februari en minskning med inemot 30 procent i förhållande till samma period 1952. För skogsindustriernas del hade under årets första månader det förbättrade avsättningsläget ännu ej medfört någon kraftigare produktionsstegring från den lägre nivå på vilken stabiliseringen hösten 1952 inträdde. Försäljnings- och produktionsutvecklingen inom denna bransch synes dock under första kvartalet ha förbättrats i större utsträckning än vad man vid årsskiftet vågade hoppas. En betydande produktionsuppgång har skett för de konsumtionsvaruindustrier, som under fjolåret drabbades av tillverkningsinskränkningar. För textil- och beklädnadsindustrien samt för skoindustrien har återhämtningen i efterfrågan i förening med en fortgående avveckling av överskottslagren medfört en ökning av produktionen med inemot tio procent jämfört med de första månaderna 1952. En i jämn takt fortsatt stegring av järnmalmsbrytningen samt en av betydande kapacitetsutvidgningar betingad snabb expansion inom järn- och stålframställningen har även bidragit till att upprätthålla industriens produktion. Vad beträffar uppskattningen av industriens totala tillverkningsvolym under år 1953 kan på grundval av nu kända data och utvecklingstendenser fortfarande antagas, att industriproduktionen innevarande år kommer att vara av ungefär samma storlek som under 1952.

Beträffande övriga näringsgrenar kan nämnas, att kraft- och belysningsverkens produktionsbidrag under januari och februari med fem å sex procent översteg nivån under samma period 1952, vilket överensstämmer med tidigare prognoser, samt att den nya kalkylen för jordbrukets del pekar på en stegring med två procent av bidraget till bruttonationalprodukten, under förutsättning att skörden blir av normal omfattning. I nationalbudgeten antogs oförändrad jordbruksproduktion.

Här redovisade tendenser tillika med vad som i övrigt är känt om utvecklingen inom näringslivets olika grenar ger i nuvarande läge ej fog för en större revidering av produktionsuppskattningarna i 1953 års nationalbudget. Vad som där sades om stagnerande tillväxt av bruttonationalprodukten under en period av anpassning till ett förändrat utrikeshandelsläge äger i stort sett alltjämt giltighet. Det bör emellertid samtidigt understrykas, att uppskattningarna av produktionsutvecklingen under innevarande år i stor utsträckning fortfarande bygger på den osäkra grund som bedömningar av den framtida efterfrågan på svenska exportvaror utgör.

Den lägre produktionsnivån inom industrien och byggnadsverksamheten har givit sig till känna i en mindre efterfrågan på *a r b e t s k r a f t* under första kvartalet i år än under motsvarande period åren 1951 och 1952. Februarisiffran för arbetslöshetsprocenten inom fackförbunden var 3,9, jämfört med 2,8 och 2,4 de närmast föregående åren. Om ytterligare några år medtages i jämförelsen, finner man att årets procenttal är lägre än åren 1948, 1949 och 1950. Då redovisades nämligen för samma månad 4,2, 4,0 respektive 4,0 procent.

Siffran för senaste tolv månadersperioden (mars 1952—februari 1953) är inte högre än 2,6, vilket tyder på att den redovisade arbetslösheten huvudsakligen är av säsongmässig art. Detta framgår även av de senaste uppgifterna för arbetslösheten inom byggnadsfacken. Följande tabell visar, att i mitten av april åter nåddes samma nivå som den 1 december 1952, d. v. s. drygt fem procent.

Arbetslösa byggnadsarbetare i procent av medlemsantalet inom byggnadsfackförbunden på ett 70-tal större orter

1 okt. 1952	.....	2,0
1 dec. »	.....	5,4
1 jan. 1953	.....	12,0
1 febr. »	.....	10,5
1 mars »	.....	10,5
1 april »	.....	7,1
15 » »	.....	5,6

Den säsongmässiga förbättringen på arbetsmarknaden avspeglar sig även i antalet till arbetsförmedlingarna anmälda arbetssökande, som vid angiven tidpunkt icke beräknades kunna erhålla arbete inom två veckor. I mitten av januari och februari låg talet vid 23 000 respektive 24 000, medan under mars en nedgång med cirka 30 procent till knappt 17 000 kunde rapporteras. I mitten av april redovisades en ytterligare minskning med över 20 procent till cirka 13 000 arbetssökande av denna kategori.

Att säsongarbetslösheten detta år varit större än de närmast föregående åren torde huvudsakligen bero på att arbetsgivarna nu i motsats till under den överfulla sysselsättningens skede icke ansett sig behöva behålla hela sin arbetsstyrka även under perioder, då produktionen tillfälligt inskränkts.

Inom en sektor av näringslivet, nämligen verkstadsindustrien, synes dock en viss konjunkturmässig arbetslöshet föreligga. Driftsinskränkningar i mindre skala företogs inom denna bransch redan under andra halvåret i fjol. Tendensen tycks bestå, vilket framgår av de alltjämt ehuru i avtagande mängd inströmmande varslen om planerade permitteringar.

För att motverka olägenheterna av såväl den säsongmässiga som den konjunkturmässiga arbetslösheten har statliga arbeten i arbetsmarknadsstyrelsens regi pågått under vintern. I mitten av mars uppgick antalet sysselsatta i sådana arbeten till något över 6 000. Det bör i detta sammanhang betonas, att flertalet friställda arbetare hittills utan längre väntetid kunnat erhålla arbete inom någon annan bransch eller industri. Alla nu tillgängliga uppgifter tyder på att det icke förefinnes någon risk för ökad arbetslöshet inom den närmaste framtiden. Snarare torde man få räkna med brist på arbetskraft inom vissa sektorer av näringslivet under sommarmånaderna.

Beträffande utrikes handeln har en ny kalkyl inom handels- och industrikommissionen givit till resultat, att den totala exportvolymen nu beräknas komma att överstiga fjolårets med cirka två procent, en något

mindre ökning än som förutsågs i nationalbudgeten. Importvolymen uppskattas fortfarande bli oförändrad i förhållande till 1952 års volym. Prisutvecklingen inom utrikeshandeln har för Sveriges del medfört att läget ter sig något ljusare nu än vid beräkningstillfället i november. Om man nämligen lägger de priser som noterats hittills i år till grund för uppskattningar av ett årsgenomsnitt, blir resultatet, att exportprisnivån kommer att ligga 12 procent under 1952 års medelnivå mot 16 procent enligt nationalbudgeten. Importprisnivån däremot beräknas även enligt de nya kalkylerna ligga cirka åtta procent under fjolårets genomsnittliga nivå. De gynnsammare kalkylerna för exportpriserna medför, att försämringen av bytesförhållandet med utlandet, uttryckt som förhållandet mellan export- och importpriser, kan uppskattas bli cirka fem procent i stället för tidigare angivna tio procent. Bytesförhållandet skulle därmed fortfarande vara förmånligare än under både 1949 och 1950.

Med de här antagna volym- och prisnivåerna skulle värdet av årets export uppgå till inemot 7 300 miljoner kronor och importvärdet till cirka 8 300. Jämfört med fjolåret innebär detta en värdemässig minskning av exporten med över 800 och av importen med omkring 700 miljoner kronor. Sjöfartsnettot uppskattas ge ej fullt 300 miljoner kronor mindre än i fjol eller omkring 800 miljoner. Sedan en minuspost om cirka 100 miljoner för övriga s. k. osynliga poster medtagits i kalkylen, skulle årets underskott i bytesbalansen uppgå till cirka 300 i stället för tidigare kalkylerade 425 miljoner. Om transaktionerna av kapitalnatur antages komma att i stort sett taga ut varandra, skulle valutareservens minskning komma att inskränka sig till nyssnämnda 300 miljoner kronor, vilket således innebär en mindre ogynnsam utveckling än som förutsågs i nationalbudgeten. De senaste uppgifterna beträffande valutareservens storlek och sammansättning anges i nedanstående tabell, där även utvecklingen under år 1952 redovisas.

Valutareserven

	(Milj. kr.)					
	^{31/12} 1951	^{31/3} 1952	^{30/6} 1952	^{30/9} 1952	^{31/12} 1952	^{31/3} 1953
1. Den centrala valutareserven:						
Guld och US-dollar utom EPU-överenskommelsen	+ 907	+ 797	+ 845	+ 870	+ 872	+ 930
Guld och US-dollar under EPU-överenskommelsen	+ 166	+ 497	+ 499	+ 444	+ 391	+ 415
EPU-valutor	+ 1 021	+ 1 020	+ 959	+ 927	+ 973	+ 876
Övriga valutor	+ 284	+ 99	+ 120	+ 81	+ 68	+ 24
Summa	+ 2 378	+ 2 413	+ 2 423	+ 2 322	+ 2 304	+ 2 245
2. Affärsbankernas valutabehållning						
	— 226	— 110	— 164	— 84	— 20	— 37
Summa totalt	+ 2 152	+ 2 303	+ 2 259	+ 2 238	+ 2 284	+ 2 208

På investeringsområdet kan noteras, att byggnads- och anläggningsverksamhetens volym bland annat på grund av vinterns jämförelsevis stränga väderlek torde ha varit starkare säsongmässigt begränsad än under fjolåret, vilket till sommaren kan tänkas medföra en viss översysselsättning inom byggnadsbranschen. För att motverka en sådan har under vinterhalvåret byggnadstillstånd, som icke utnyttjats inom föreskriven tid, indragits för i runt tal 150 miljoner kronor. Samtidigt har emellertid under denna tid andra tillstånd kunnat meddelas såväl inom som utom ramen för den ursprungliga budgeten, avseende sådan byggnadsverksamhet, som beräknades kunna fullbordas före högsäsongens början. För hela år 1953 torde därför, efter vad som nu kan bedömas, byggnadsinvesteringarna till sin omfattning komma att motsvara de uppställda prognoserna. Detta innebär en något större ökning av dessa investeringar över 1952 års nivå än vad som angavs vid årsskiftet, eftersom fjolårets byggnads- och anläggningsverksamhet, enligt vad förnyade beräkningar ger vid handen, vid denna tidpunkt något överskattades. Bostadsproduktionen 1952 omfattade sålunda blott 44 500 lägenheter mot i nationalbudgeten uppgivna 45 000 å 46 000. De offentliga investeringarna i samfärdseln samt i vägar och gator torde komma att öka kraftigare än vad som förutsattes i budgeten. Beträffande industriens investeringar bör nämnas, att under de första månaderna av 1953 värdet av inkomna ansökningar om byggnadstillstånd för industriändamål uppgick till ett osedvanligt lågt belopp, vilket kan tolkas som bevis för riktigheten av de gjorda antagandena om en nedgång i den industriella investeringsvolymen innevarande år.

Den privata konsumtionen beräknades i nationalbudgeten komma att bli oförändrad mellan 1952 och 1953, huvudsakligen emedan gjorda kalkyler över konsumtionens bestämningsgrunder — inkomster, skatter, sparande och prisnivå — pekade på fortsatt relativ stabilitet för dessa. Utvecklingen hittills under 1953 har i stort sett verifierat budgetens antaganden på dessa punkter. De nu i det närmaste slutförda avtalsförhandlingarna har medfört prolongation av gällande löner över så gott som hela fältet. Från november 1952 till februari 1953 synes endast en obetydlig löneglidning uppåt ha ägt rum inom industrien. Beträffande jordbrukarinkomsterna ger den nu framlagda jordbrukskalkylen för produktionsåret 1953/54 ej anledning till mer betydande justering av tidigare beräkningar. Konsumtionsprisnivån har under de gångna månaderna av 1953 legat stilla på den nivå som nåddes under senare delen av fjolåret. Levnadskostnadsindex låg vid beräkningstillfället i mars oförändrat vid 213, eller samma tal som noterats alltså juni 1952. För återstoden av innevarande år förefaller utsikterna till fortsatt prisstabilitet goda. Vissa sänkningar kommer till hösten att ske för en del livsmedel till följd av den nya jordbruksöverenskommelsen. Tillsammans med vissa skattesänkningar och det slutliga genomförandet av treveckorsestemern innebär detta en reallönestegring.

Den offentliga konsumtionen av varor och tjänster hittills under 1953 kan icke beräknas i avsaknad av statistiskt underlag. Emellertid

torde inga nämnvärda förändringar ha inträtt i de förutsättningar, som låg till grund för nationalbudgetens uppskattning för detta område, vilken utmynnade i en beräknad volymmässig ökning med fem procent.

Sammanfattningsvis kan beträffande det ekonomiska läget inom landet anföras, att den vid årsskiftet uppgjorda nationalbudgeten för 1953 alltjämt torde äga giltighet i vad avser prognoserna för den reala utvecklingen, även om vissa smärre justeringar av enstaka poster — främst beträffande utrikeshandeln — nu kan göras. Till följd av utvecklingen under de gångna månaderna — den internationella såväl som den inhemska — synes dock *på kort sikt* farhågorna för en förstärkning av de depressiva tendenserna i den svenska ekonomien nu vara mindre berättigade än vid årsskiftet. I gengäld har riskerna för förnyade inflationistiska spänningar åter kommit i blickfältet.

Den ekonomiska politiken. Såsom framgår av den nu lämnade redogörelsen för den senaste ekonomiska utvecklingen har det under de gångna månaderna av 1953 icke inträffat några omständigheter som i avgörande grad rubbar den bild av det ekonomiska läget i vårt land, som nationalbudgeten gav vid tidpunkten för statsverkspropositionens framläggande. Den då framlagda nationalbudgeten äger sålunda alltjämt giltighet, även om vissa smärre justeringar på enstaka punkter nu kunnat göras. Någon anledning att i detta sammanhang presentera en reviderad nationalbudgetkalkyl har sålunda icke ansetts föreligga. Jag vill emellertid erinra om att konjunkturinstitutet inom kort kommer att framlägga en rapport rörande det ekonomiska läget.

Då man alltså har att räkna med i stort sett samma konjunkturbild som vid tidpunkten för finansplanens utarbetande, innebär detta också att de överväganden som där gjordes beträffande den allmänna utformningen av statsmakternas ekonomiska politik alltjämt äger sin giltighet. Jag konstaterade i finansplanen, att överkonjunkturen inom näringslivet hade — såsom ett resultat av de depressiva inflytelserna utifrån och den förda ekonomiska politiken — brutits, kostnadsstegringen hade hejdats och ett läge uppnåtts som i stort sett präglades av ekonomisk balans. Med utgångspunkt härifrån diskuterade jag utförligt frågan om vilka krav som det aktuella läget och de ekonomiska utsikterna på något längre sikt ställde på utformningen av den ekonomiska politiken. Jag fastslog därvid som en grundläggande princip att den förda restriktiva politiken alltjämt måste upprätthållas. Särskilt underströk jag betydelsen härav för möjligheterna att undvika en ytterligare försämring av vårt internationella konkurrensläge genom en fortsatt uppdrivning av den interna kostnadsnivån. Genom en fortsatt konjunkturdämpande politik tillsammans med energiska strävanden till kostnadssänkningar och rationaliseringar inom näringslivet borde förutsättningar kunna skapas för att på något längre sikt åstadkomma ett starkt internationellt konkurrensläge och därmed jämvikt även i vår yttre balans.

Denna grundsyn på den ekonomiska politikens allmänna inriktning finner jag alltjämt bärande. Det kan till och med vara motiverat att nu hävda kraven på en fortsatt restriktiv politik med något större styrka än fallet var vid årsskiftet. Då fästes betydande uppmärksamhet vid möjligheten av en mer eller mindre utpräglad depression inom en icke alltför avlägsen tidrymd, även om osäkerheten i detta alternativ starkt underströks. Såsom jag i den föregående redogörelsen för det ekonomiska läget antytt, synes det nu icke uteslutet att man får räkna med risker för ånyo upplammande inflationstendenser under den fortsatta delen av året. Särskilt gäller detta utvecklingen under sommarmånaderna. Utvecklingen under de gångna månaderna — såväl internationellt som inom landet — synes sålunda ge anledning antaga att farhågorna för en förstärkning av de depressiva tendenserna i den svenska ekonomin nu är mindre berättigade än vid årsskiftet. Det bör sålunda understrykas, att alla tillgängliga uppgifter tyder på att det icke föreligger några risker för ökad arbetslöshet inom den närmaste framtiden. Snarare bör man under sommaren räkna med att brist på arbetskraft med därav följande tendenser till översysselsättning och inflationistiska spänningar kan aktualiseras inom vissa sektorer av näringslivet.

Vilken vändning som den ekonomiska utvecklingen på något längre sikt kan taga är i nuvarande läge mer än någonsin svårt att bedöma. Denna utveckling är av betydelse för en del av den period som det nu föreliggande budgetförslaget omfattar. Skäl synes föreligga för att i det följande liksom i finansplanen utgå från det ekonomiska läge som för närvarande råder utan att man däri kan lägga något annat än en rimlig arbetshypotes rörande den fortsatta utvecklingen.

Av vad jag nu anfört rörande dagens läge måste följa att någon uppmjukning av den nuvarande restriktiva politiken för närvarande icke kan ifrågakomma. Å andra sidan är det givet, att en effektiv beredskap måste upprätthållas för att man längre fram skall kunna möta en utveckling i mera deciderat depressiv riktning. Planläggningen av de sysselsättningspolitiska beredskapsåtgärder som bör vidtagas i ett depressionsläge pågår sedan en längre tid. Jag lämnade en översiktlig redogörelse härför i finansplanen. Jag vill här nämna, att under de senaste månaderna överläggningar hållits under socialdepartementets ledning med representanter för arbetsmarknadsstyrelsen och olika berörda statliga myndigheter angående beredskapen mot arbetslöshet under nästa höst och vinter. Detta arbete syftar till att förbereda en reserv av arbetsprojekt som kan tagas i anspråk i sysselsättningsfrämjande syfte när så erfordras. Planläggningen omfattar såväl statliga som kommunala anläggningsarbeten, husbyggnadsprojekt, anstalter för ökad yrkesutbildning och industribeställningar. De nyssnämnda överläggningarna, vilka varit av förberedande karaktär, följes nu av närmare diskussioner mellan arbetsmarknadsstyrelsen och berörda verk angående den mera detaljerade planläggningen. Avsikten är att denna beredskapsplan skall vara klar att framläggas i slutet av augusti. De planeringsåtgärder jag nu nämnt avser att möjliggöra snabba ingripanden från myndigheternas sida

i fall sysselsättningssvårigheter av mera övergående art skulle uppträda lokalt på arbetsmarknaden under hösten och vintern. Skulle en lågkonjunktur inträffa med allmän produktions- och sysselsättningskris, erfordras självfallet åtgärder av en helt annan omfattning. Såsom jag i finansplanen utvecklade blir det i en dylik situation en uppgift för samhället att i första hand söka upprätthålla den normala verksamheten och sysselsättningen inom näringslivet. Utformningen av penning- och finanspolitiken blir härvidlag av särskild betydelse. Vid sidan härav kan även åtgärder av mera speciell natur komma i fråga för att stimulera den normala produktionen. Såsom jag berörde i finansplanen har jag tillkallat särskilda sakkunniga — kommittén för produktionsfrämjande åtgärder — med uppdrag att framlägga konkreta förslag till dylika beredskapsåtgärder. Detta arbete pågår för närvarande och resultat i vissa delar torde snart kunna förväntas från kommittén. Utöver nu nämnda anordningar av generell art inom den ekonomiska politiken och särskilda produktionsstimulerande åtgärder får man även räkna med att det kan bli nödvändigt att vid en allmän depression sätta i gång offentliga beredskapsarbeten för att hålla sysselsättningen uppe. Översynen av planerna på detta område har pågått sedan en längre tid tillbaka.

Jag vill i det följande något beröra vissa av de olika elementen i den ekonomiska politiken med utgångspunkt från den allmänna uppfattning som jag i det föregående angivit. Till en början vill jag då uppehålla mig vid de skattepolitiska åtgärder som vidtagits i konjunkturdämpande syfte. Jag avser här investeringsavgiften och bilaccisen, begränsningen av den fria lagervärderingen och av den fria avskrivningen samt elskatten. I finansplanen förklarade jag mig ha för avsikt att i samband med kompletteringen av riksstatsförslaget återkomma till frågan om en eventuell avveckling av dessa åtgärder.

Vad först investeringsavgiften beträffar uttalade jag i finansplanen att denna avgift, mot bakgrunden av då rådande ekonomiska läge, tills vidare borde bibehållas under året, liksom andra investeringsbegränsande åtgärder. Om det ekonomiska läget skulle förändras ytterligare i depressiv riktning, skulle emellertid frågan om investeringsavgiftens fortbestånd omprövas. I enlighet med vad jag i det föregående anfört har en dylik förändring inte inträtt och jag anser därför att anledning nu icke föreligger till annat ställningstagande än att investeringsavgiften bör bibehållas jämväl för beskattningsåret 1953. Mot bakgrunden av de rådande utsikterna på arbetsmarknaden och de samhällsekonomiska risker som är förbundna därmed kan det enligt min mening icke vara tillrådligt att genom ett slopande av investeringsavgiften för innevarande beskattningsår stimulera till en ytterligare ökad sysselsättning på investeringsområdet under den stundande sommaren med därav följande tendenser till inflationistiska spänningar. Även om investeringsavgiften sålunda icke bör slopas tidigare än vad i förordningen avsetts, får man emellertid räkna med att investeringsavgiftens investeringsbegränsande effekt i vissa fall redan kan ha upphört eller i allt fall upp-

hör före utgången av 1953. Detta sammanhänger med investeringsavgiftens konstruktion. Byggnadsarbeten under 1953, som avslutas först efter detta beskattningsårs utgång, drabbas således icke av avgift. Avgörande tidpunkt är i detta fall nämligen när den nya byggnaden i räkenskaperna uppföres på konto för färdigställda fastigheter och detta skall ske då byggnaden tas i bruk. Maskiner som nu beställes men levereras först efter beskattningsårets utgång undgår likaledes avgift; leveransdagen är nämligen i detta fall avgörande. Då leveranstiden i vissa fall är ganska lång — detta gäller nybyggda fartyg men även en del andra maskiner och inventarier — följer härav att den investeringsbegränsande effekten i viss omfattning redan upphört och under tiden fram till årets utgång alltmer uttunnas. Vad sist sagts har avseende även å vissa andra investeringar som en rörelseidkare gör, t. ex. mera tidskrävande grundförbättringsarbeten å mark. Å andra sidan gäller att avgiften beträffande vissa slag av investeringar bevarar sin investeringsbegränsande effekt ända till beskattningsårs utgång. Detta är fallet beträffande köp av färdig byggnad, reparation och underhåll av byggnad samt vissa arbeten i gruva. Kvar står emellertid att investeringsavgiftens verkan i betydelsefulla hänseenden steg för steg minskas under hösten. Detta kan anses som en lämplig företeelse inför avgiftens upphörande vid årsskiftet. Såsom jag vid upprepade tillfällen tidigare uttalat bör den nämligen inte ges förlängd giltighet.

Beträffande bilaccisen vill jag erinra om att jag vid anmälan av proposition nr 85 till årets riksdag uttalade, att det framstod som behövt att bibehålla den särskilda beskattningen av personbilar och motoreyklar även för tiden efter den 1 juli 1953. Såsom jag där anförde skulle ett borttagande av skatten med säkerhet innebära en stimulans till ökad import och därigenom stegrat valutautflöde. Med hänsyn till den valutautströmning som man har att räkna med för år 1953 måste uppenbarligen varje åtgärd, som kan få till följd en ytterligare försämring av betalningsbalansen, inge betänkligheter. Jag underströk i propositionen vidare, att det för dagen ej heller fanns anledning att genom ett borttagande av tillverkningskatten skapa förutsättningar för en stegring av efterfrågan på inom landet framställda fordon. Det har syntts mig lämpligast att låta giltighetstiden för förordningen om bilaccis omfatta hela nästa budgetår. Såsom jag i propositionen uttalade behöver detta emellertid icke ha någon avgörande inverkan på frågan om tidpunkten för skattens avskaffande. Denna kan praktiskt taget när som helst underställas riksdagen.

Vid 1952 års riksdags höstsession fattades beslut om att den vid vårsessionen beslutade inskränkningen i rätten till fri lagervärdering skulle upphävas för år 1952, varjämte motsvarande lättnader under vissa betingelser förutskickades beträffande år 1953. I finansplanen underströk jag, att begränsningen av rätten till fri lagervärdering borde tillämpas allenast därest utvecklingen visade att detta var betingat av konjunkturpolitiska skäl. Jag framhöll därför, att jag vid den framtida tidpunkt, då utvecklingen under 1953 kunde med större säkerhet bedömas, ämnade överväga huruvida det kunde finnas

obehövt med särskilda åtgärder mot spekulativa lagerökningar. Min avsikt är därför att, om det vid tiden för riksdagens höstsession visat sig att tendenser till spekulativ lagerhållning ej förekommit, föreslå att ifrågavarande bestämmelser skall upphävas jämväl för år 1953.

Beträffande begränsningen av den fria avskrivningsrätten vill jag allenast framhålla, att jag i avvaktan på resultaten av det utredningsarbete som bedrivs av företagsbeskattningskommittén icke är beredd att föreslå några ändringar i de härutinnan gällande bestämmelserna.

Vad slutligen angår elskatten vill jag nämna, att Sveriges industriförbund i en den 5 februari 1953 dagtecknad skrift på anförda skäl anhållit att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att elskatteförordningen skulle upphöra att gälla snarast möjligt och senast med utgången av juni månad innevarande år. I sin framställning har förbundet särskilt understrukit den synpunkten att konjunkturläget undergått en sådan förändring att det ur samhällsekonomisk synpunkt är angeläget att snarast avlägsna kostnadsökande belastningar på industrin av den typ som elskatten utgör. Med utgångspunkt från den uppfattning rörande den allmänna konjunkturbilden och den ekonomiska politikens inriktning i dagens läge, som jag i det föregående givit uttryck för, är jag dock icke beredd att för närvarande förorda ett slopande av elskatten.

I anslutning till vad jag i det föregående anført rörande de skattepolitiska åtgärderna i syfte att begränsa investeringarna får man även räkna med att tills vidare bibehålla byggnadsregleringen. En fortsatt byggnadsreglering är framför allt av betydelse när det gäller att möta de tidigare diskuterade riskerna för översysselsättning inom byggnadsbranschen till sommaren. Vissa uppmjukningar i denna reglering har dock under det gångna året kunnat vidtagas med hänsyn till den förbättrade tillgången på arbetskraft. Såsom jag framhållit i finansplanen kommer möjligheterna till ytterligare uppmjukningar givetvis att beaktas även i fortsättningen.

I enlighet med den allmänna uppfattning rörande den ekonomiska politikens utformning, varåt jag här och i finansplanen gett uttryck, bör vidare den nuvarande restriktiva kreditpolitiken alltjämt upprätthållas. Denna politik utgör utan tvivel ett av de verkningsfullaste medlen för att hindra eventuella nya inflationsimpulser att vinna spridning. Den nuvarande inriktningen av kreditpolitiken får också sin betydelse för finansieringen av bostadsproduktionen. Först i ett ekonomiskt läge av mera generellt depressiv karaktär bör en omprövning av de grundläggande riktlinjerna för den nuvarande kreditpolitiken företagas. Riksbankens penningpolitiska verksamhet syftar självfallet liksom hittills till att hindra en självständig inflationistisk utveckling, att vidmakthålla den uppnådda stabiliteten i penningvärdet och skydda valutareserven. Det ligger i sakens natur att kreditpolitiken i detta hänseende ingår som ett led i en samordnad ekonomisk politik. Jag vill ytterligare betona, att en fortsatt restriktiv kreditpolitik får ökad betydelse som generellt efterfrågedämpande instrument med hänsyn till att man för nästa budgetår utifrån nu kända förutsättningar icke har att räkna med någon

efterfrågebegränsande inverkan från finanspolitiken, då ju riktlinjen för budgetens uppgörande varit att allenast vidmakthålla balans mellan inkomster och utgifter på driftbudgeten. Å andra sidan är det självfallet, att finanspolitiken på nytt kan ges en aktiv inriktning, därest nya inflationsimpulser skulle göra sig gällande. I ett sådant läge kan bl. a. en begränsning av den statliga medelsförbrukningen särskilt på investeringsområdet komma i fråga. Härtill återkommer jag närmare i det följande vid behandlingen av budgetförslaget.

I fråga om priskontrollen vill jag till sist allenast erinra om att nyligen i proposition till årets riksdag framlagts förslag om förlängning av prisregleringslagens giltighetstid med ytterligare ett år till och med den 30 juni 1954. I propositionen uppehöll jag mig utförligt vid frågan om priskontrollens utformning i dagens ekonomiska läge och redogjorde för de riktlinjer som — med utgångspunkt från de förslag i ämnet som framlagts av den för ändamålet tillkallade förhandlingsdelegationen — borde gälla för den prisreglerande verksamheten. Jag torde därför här kunna inskränka mig till att hänvisa till vad jag i det sammanhanget anfört.

Särskilda bestämmelser i anledning av investeringsavgiftens avveckling. Inför investeringsavgiftens avveckling uppkommer frågan huruvida särskilda avvecklingsföreskrifter bör meddelas. Jag har förut framhållit, att den omständigheten att investeringsavgiftens verkan under hösten steg för steg minskas får anses vara en lämplig företeelse inför avgiftens upphörande. Det finnes emellertid anledning undersöka huruvida särskilda avvecklingsföreskrifter av annan anledning finnes påkallade. Jag får härom anföra följande.

Gällande bestämmelser är så konstruerade att investeringsavgift träffar investeringar under beskattningsår, som ligger till grund för 1953 och 1954 års taxeringar. För dem, som taxeras enligt den s. k. kontantmetoden, innebär detta att avgiften träffar investeringar under kalenderåren 1952 och 1953. För rörelseidkare ävensom för jordbrukare med taxering enligt bokföringsmässiga grunder är emellertid icke givet, att beskattningsåret sammanfaller med kalenderåret. Såsom beskattningsår gäller i dessa fall räkenskapsår. Och räkenskapsår kan avslutas vid annan tidpunkt än kalenderårsskifte. Räkenskapsår, som avslutas senast den 28 (29) februari ett år, lägges till grund för taxering samma år. Avslutas räkenskapsåret den 1 mars eller senare, sker taxeringen först nästföljande år.

Av det sagda följer, att om en rörelseidkare haft räkenskapsavslut t. ex. den 30 juni, taxeras han år 1953 för räkenskapsåret 1/7 1951—30/6 1952 och år 1954 för räkenskapsåret 1/7 1952—30/6 1953. Vid 1953 års inkomsttaxering taxeras han jämväl till investeringsavgift, men på grund av de särskilda övergångsbestämmelser, som fogats till förordningen om investeringsavgift, undantogs från avgift sådana investeringar som låg i tiden före årsskiftet 1951/52. Detta innebär, att nämnde rörelseidkare taxeras till investeringsavgift åren 1953 och 1954 för sammanlagt 18 månader, medan en rö-

relseidkare med räkenskapsavslut vid kalenderårsskifte taxeras vid nämnda båda tillfällen för investeringar under sammanlagt 24 månader.

Mot dessa konsekvenser av bestämmelsernas utformning kan givetvis ur vissa synpunkter riktas invändningar. Jag anser likväl, att tillräckliga skäl knappast föreligger för att meddela bestämmelser av innebörd att investeringarna jämväl under tiden 1/7—31/12 1953 skall i detta fall avgiftsbeläggas. Vederbörande har icke genom några särskilda åtgärder sökt bereda sig obehöriga förmåner. Det kan vidare sägas, att denne rörelseidkare med visst fog räknat med att investeringar, som kommer till stånd under andra halvåret 1953 och till vilkas utförande han dessförinnan förbundit sig, skulle gå fria från avgift. Det skulle därför möjligen te sig stötande att avgiftsbelägga dessa genom nytillkomna bestämmelser.

Som jag nyss framhöll, anser jag alltså övervägande skäl tala för att icke införa någon avgiftsplikt i nyss angivna och därmed jämförbara fall.

Gällande bestämmelser lämnar emellertid utrymme för de avgiftsskyldiga att genom speciella åtgöranden kringgå reglerna om investeringsavgift. I dessa fall synes bedömandet böra bli ett annat än det nyss angivna.

Något hinder föreligger icke för en rörelseidkare eller en jordbrukare med bokföringsmässig inkomstredovisning att genom s. k. omläggning av räkenskapsår undgå taxering år 1953 eller 1954. Om t. ex. räkenskapsavslutet framflyttas från 31/12 1952 till 1/3 1953, sker icke någon taxering för inkomst år 1953; nämnda räkenskapsår blir beskattningsår vid 1954 års taxering. Och det räkenskapsår, som avslutas 1/3 1954, taxeras först år 1955, då investeringsavgift ej skall med gällande regler uttagas.

De nu antydda fallen av omläggning av räkenskapsår kan varieras på ett flertal olika sätt samt föranleda antingen att taxering ej sker ettdera av åren 1953 och 1954 eller ock att taxering väl sker båda dessa år men för en sammanlagt kortare tidrymd än 24 månader. Särskilt torde följande möjlighet böra uppmärksammas. Genom utsträckning av det räkenskapsår, som normalt skolat avslutas den 31/12 1953, att avse tid efter den 28 februari 1954, undgås investeringsavgift för år 1953. Härav följer emellertid även att någon inkomsttaxering icke sker år 1954. Väl gör den skattskyldige härigenom icke någon vinst ur inkomstskattensynpunkt om frågan bedömes på något längre sikt. Ur stats- och kommunfinansiell synpunkt skulle emellertid avsevärda olägenheter temporärt kunna inträda.

Det synes icke försvarligt med bestämmelser som skulle stimulera till dylika åtgärder. Det är ej heller acceptabelt med regler som innebär, att den lojale rörelseidkaren eller jordbrukaren skall erlägga en avgift, som den mindre lojale med en mycket enkel åtgärd skulle kunna undandra sig.

Jag förordar därför, att sådana bestämmelser meddelas att, om någon omlagt sitt räkenskapsår så att han taxeras år 1953 eller 1954 för inkomst avseende annan tidrymd än 12 månader, han skall taxeras till investeringsavgift jämväl år 1955 eller 1956 under förutsättning att omläggningen medfört att inkomsttaxeringen sistnämnda år avsett beskattningsår som omfattat kalenderåret 1953 eller del därav.

Det synes skäligen att från nyssnämnda bestämmelser undantaga den, som påbörjat verksamhet under nu ifrågavarande tid och gjort sitt första räkenskapsavslut å annan tid än efter 12 månaders verksamhet. Detta kan ske genom en föreskrift av innebörd, att den omständigheten att det första räkenskapsåret omfattar annan tid än tolv månader icke skall föranleda tillämpning av avvecklingsbestämmelserna. En sådan föreskrift skulle möjligen kunna föranleda att ett bolag låte ett för ändamålet bildat dotterbolag göra en viss investering för att därefter låta detta dotterbolag, genom ett förlängt första räkenskapsår, undgå investeringsavgift. Ett dylikt illojalt förfaringsätt torde emellertid möjliggöra en tillämpning av 18 § förordningen om investeringsavgift.

Jag får tillägga, att om de bestämmelser, som jag i det föregående förordat, godtogs av riksdagen, finnes anledning antaga att omläggningar av räkenskapsår i avgiftsundandragande syfte knappast skulle ifrågakomma. Bestämmelserna skulle med andra ord icke komplicera taxeringsmyndigheternas arbete.

Budgetläget. I riksstaten för *budgetåret 1952/53* har inkomsterna upptagits med 8 391 miljoner kronor och utgifterna med 7 220 miljoner kronor, innebärande ett formellt budgetöverskott av 1 171 miljoner kronor. Jag konstaterade i finansplanen till årets statsverksproposition, att den avmattning av konjunkturen som inträtt under det sistförflutna året satt tydliga spår i den statsfinansiella utvecklingen. Redan för nu löpande budgetår visade statsinkomsterna sålunda en minskning i förhållande till riksstaten med 346 miljoner kronor. Även om särskilda omständigheter medverkat till denna nedgång, återspeglade den likväl omkastningen i de senaste årens inkomstutveckling. Jag förutskickade, att det icke var osannolikt att inkomstminskningen i fortsättningen av budgetåret skulle komma att visa sig ännu större. Såsom av den föregående redogörelsen framgått, har riksräkenskapsverket nu i sin förnyade inkomstberäkning ansett sig böra räkna med ett ytterligare inkomstbortfall på 120 miljoner kronor. Minskningen hänför sig huvudsakligen till en nedräkning av inkomsttiteln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. från 4 100 000 till 4 000 000 kronor samt till sänkt överskott från vissa affärsverksfonder. Inkomstskatttiteln upptages sålunda nu med samma belopp varmed den ingår i inkomstberäkningarna för budgetåret 1953/54, jämfört med 4 555 miljoner kronor i riksstaten. Denna utveckling sammanhänger givetvis med den inträdda konjunkturavmattningen och inkomststabiliseringen. I övrigt innebär riksräkenskapsverkets förnyade beräkning av inkomstutfallet för löpande budgetår endast smärre justeringar i förhållande till vad som redovisades i statsverkspropositionen. Inkomsterna upptages nu med sammanlagt (8 391 — 346 — 120 =) 7 925 miljoner kronor.

Även beträffande utgiftssidan har, såsom jag framhöll redan i finansplanen, en betydande förskjutning inträffat sedan riksstaten uppgjordes. Vid statsverkspropositionens framläggande hade tillkommit utgifter på tilläggs-

stat med tillhoppa 357 miljoner kronor, framför allt sammanhängande med ökade kostnader för försvaret och vägväsendet. De sammanlagda utgifterna redovisades sålunda med ett belopp av $(7\,220 + 357 =) 7\,577$ miljoner kronor. Det formella budgetöverskottet angavs till $(1\,171 - 346 - 357 =) 468$ miljoner kronor. Med hänsyn tagen till beräknad förbrukning av äldre reservationsanslag uppskattades det kassamässiga överskottet till 268 miljoner kronor. Emellertid underströk jag i finansplanen, att detta överskott i verkligheten skulle komma att reduceras redan av den anledningen att ytterligare utgiftsstegringar med bestämdhet kunde förutses. Det var därför tveksamt om över huvud något överskott skulle komma att föreligga när budgetåret gått till ända. De nu föreliggande beräkningarna visar på ytterligare utgiftsökningar med tillhoppa 198 miljoner kronor, varav 86 miljoner kronor hänför sig till utgifter på tilläggsstat och 112 miljoner kronor till beräknade anslagsöverskridanden. Av utgiftsökningen på tilläggsstat faller 51 miljoner kronor på anslag för finansiering av sysselsättningsberedskapen. I övrigt hänför den sig i huvudsak till ökade anslag under fjärde huvudtiteln och till avskrivningar. Anslagsöverskridandena faller till omkring halva beloppet på anslagen till folkpensioner och producentbidrag samt till vissa försvarsändamål. Återstoden fördelar sig på ett stort antal anslag på budgeten och sammanhänger med förskjutningen i pris- och lönenivån. Med hänsyn till vad nu anförts kan utgifterna för löpande budgetår beräknas till $(7\,577 + 198 =) 7\,775$ miljoner kronor, d. v. s. 555 miljoner kronor mer än vad riksstaten utvisar. Resultatet av här redovisade förändringar på inkomst- och utgiftssidan för löpande budgetår är att det formella budgetöverskottet, om man bortser från indragning av reservationerna, nedgår till $(7\,925 - 7\,775 =) 150$ miljoner kronor eller med ytterligare 318 miljoner kronor i förhållande till den i statsverkspropositionen framlagda utfallsberäkningen. Härtill kommer en medelsförbrukning på äldre reservationsanslag som uppskattas till 100 miljoner kronor. Det reella överskottet skulle således komma att uppgå till cirka 50 miljoner kronor. Detta belopp ligger helt inom budgetens felmarginal. Genom utvecklingens gång har således budgeten för löpande budgetår kommit att bli jämnt balanserad från att vid tidpunkten för riksstatens fastställande ha varit överbalanserad med drygt en miljard kronor. Som framgår av det föregående är detta resultatet av inkomstminskningar och utgiftsökningar på vardera i runt tal en halv miljard kronor. Såsom jag utförligt belyste i finansplanen ger emellertid i dagens läge en utveckling, där det tidigare vid riksstatens upprättande eftersträfvade budgetöverskottet krymper samman eller rent av försvinner, i och för sig icke anledning till oro. Överbalanseringen av budgeten var i den förut rådande tillspetsade högkonjunkturen ett nödvändigt led i den ekonomiska politiken för att hindra anspråken att spränga ramen för våra reala resurser. Med den minskade aktivitet inom näringslivet som inträtt sedan riksstaten för budgetåret 1952/53 gjordes upp bör en av utvecklingen föranledd minskning av budgetöverskottet kunna accepteras.

Jag övergår härefter till att behandla det statsfinansiella läget för bud-

getåret 1953/54. I statsverkspropositionen upptogs inkomster och utgifter till samma belopp, 8 168 miljoner kronor. Riksstatsförslaget var alltså formellt balanserat. Med hänsyn till beräknad förbrukning av äldre reservationsanslag på 50 miljoner kronor förelåg i själva verket ett reellt underskott i budgeten med detta belopp. Underskottet låg emellertid helt inom budgetens felgränser. De förskjutningar som nu kan konstateras på inkomst- och utgiftssidan i förhållande till siffrorna i statsverkspropositionen är mycket begränsade. Budgeten för nästa budgetår kan således fortfarande sägas vara praktiskt taget balanserad. På inkomstsidan föreligger en nettominskning med 9 miljoner kronor till 8 159 miljoner kronor och på utgiftssidan en nettominskning med 2 miljoner kronor till 8 166 miljoner kronor. Detta innebär ett formellt underskott i driftbudgeten på 7 miljoner kronor. Reservationsmedelsförbrukningen vid sidan av riksstaten beräknas fortfarande till 50 miljoner kronor.

Vad inkomstsidan närmare beträffar vill jag först framhålla, att riksräkenskapsverkets förnyade inkomstberäkning, såsom av den föregående redogörelsen framgått, utvisar en nettominskning med 63 miljoner jämfört med beräkningen i statsverkspropositionen. Å andra sidan tillkommer nu en inkomstpost på 50 miljoner kronor med hänsyn till de förslag som nyligen framlagts för riksdagen (prop. nr 196) rörande omläggning av det nuvarande accis- och clearingsystemet för stöd åt den inhemska smörproduktionen och oljeväxtodlingen. Av betydelse för bedömningen av budgetläget under nästa budgetår är vidare följande förhållande. I statsverkspropositionen upptogs inkomstiteln bensinskatt till 440 miljoner kronor, varvid räknades med en höjning av bensinskatten med 5 öre per liter. Med hänsyn till att sedermera i proposition till riksdagen (nr 83) framlagts förslag om höjning med allenast 3 öre per liter har riksräkenskapsverket nedräknat inkomstiteln med 30 miljoner kronor till 410 miljoner kronor. I nyssnämnda proposition framhöll jag, att automobilskattemedlens specialbudget för nästa budgetår skulle bli formellt underbalanserad med 30 miljoner kronor. Då emellertid underskottet endast sammanhängde med att anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar anvisats för kalenderår mot tidigare budgetår och någon kassamässig underbalansering i verklig mening alltså icke förelåg, ansåg jag mig i avvaktan på resultatet av 1951 års utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken inte böra förorda någon mot underskottet svarande höjning av bilbeskattningen. Vid bedömningen av budgetutfallet för nästa budgetår bör följaktligen utgiftssidan reduceras med motsvarande belopp, vilket kassamässigt sett kommer att tagas i anspråk först under budgetåret 1954/55. Med beaktande av det anförda kan sålunda det riksstatsförslag som nu framlägges sägas vara överbalanserat med $(30 - 7 =) 23$ miljoner kronor.

Utgifterna på driftbudgeten, sådana de nu kan överblickas, slutar på ett belopp av 8 166 miljoner kronor, innebärande en minskning med 2 miljoner kronor i förhållande till statsverkspropositionen. Detta utgör resultatet av å ena sidan utgiftsökningar med tillhoppa 47 miljoner kronor under

egentliga statsutgifter, i huvudsak under försvars-, social- och civilhuvudtitlarna, å andra sidan en anslagsminskning för avskrivningar av nya kapitalinvesteringar med 49 miljoner kronor med hänsyn till de definitiva äskandena av bostadsbyggnadsanslagen under kapitalbudgeten.

Beträffande de tillfälliga statsinkomster som ingår i budgeten för nästa budgetår vill jag erinra om mitt uttalande i finansplanen att det knappast var möjligt att mera bestämt ange summan av dessa. Troligen översteg de ej 250 miljoner kronor. Dessa inkomster kunde vägas mot utgifter för jordbruksregleringen och den engångsbelastning på närmare 100 miljoner kronor som folkpensionsreformen medförde under det första budgetåret, då höjningen av folkpensionsavgiften ännu ej verkade med full kraft. I detta hänseende vill jag nu erinra om att det för jordbruksregleringen erforderliga subventionsbeloppet för nästa budgetår nedbringas med omkring 70 miljoner kronor i förhållande till vad som utgått under budgetåret 1952/53.

I följande sammanställning redovisas den sedvanliga översikten av inkomster och utgifter å driftbudgeten.

Driftbudgeten

Miljoner kronor

Budgetår	Inkomster	Utgifter	Över- eller underskott	Reservationsmedelsförbrukning	Verkligt över- eller underskott
1950/51.....	5 821	5 449	¹ + 372	— 175	+ 372
1951/52.....	7 507	6 423	¹ + 1 084	+ 138	+ 1 084
1952/53 enl. riksstaten....	8 391	7 220	+ 1 171	— 100	+ 1 071
» stv.prop. 1953	8 045	7 577	+ 468	— 200	+ 268
ny beräkning....	7 925	² 7 775	³ + 150	— 100	+ 50
1953/54 enl. stv. prop.....	8 168	8 168	—	— 50	— 50
ny beräkning....	8 159	8 166	— 7	— 50	— 57

Vad *kapitalbudgeten* beträffar har, som framgår av den följande sammanställningen, skett en nettoökning med 84 miljoner kronor jämfört med beräkningarna i statsverkspropositionen. Sålunda har anslag äskats med 50 resp. 35 miljoner kronor till inlösen av inhemskt oljeväxtfrö och till ytterligare lagring av jordbruksprodukter. Som tidigare nämnts har vidare de definitiva äskandena av främst bostadsbyggnadsanslagen å kapitalbudgeten medfört en minskning med 49 miljoner kronor av de å driftbudgeten upptagna avskrivningsanslagen. Det formella lånemedelsbehovet kommer av dessa anledningar att öka med 133 miljoner kronor. Vid bedömningen av lånemedelsbehovet för nästa budgetår bör slutligen hänsyn tagas till att ett belopp av ca 500 miljoner kronor kommer att utbetalas till kommunerna

¹ Reservationsmedelsförändringar under äldre anslag inräknade.

² Därav riksstat 7 220, tillägsstater I och II 443 samt överskridanden 113 mkr.

³ Exkl. indragna reservationer.

från fonden för reglering av utbetalningarna av kommunalskattemedel. En del av detta belopp kommer dock att i enlighet med gällande lagstiftning fonderas av kommunerna.

Kapitalbudgeten

Miljoner kronor

Budgetår	Investerings- anslag	Avskriv- ningsmedel och övr. likvida medel	Rörlig kredit	Lånemedelsbehov	
				enl. riks- staten	inkl. rörl. kredit och be- räknad äldre anslagsför- brukning
1950/51	998	430	127	1 568	695
1951/52	1 408	632	374	1 776	1 150
1952/53 enl. riksstaten	1 628	836	290	792	1 182
» stv prop. 1953	1 782	² 836	290	946	1 386
ny beräkning	³ 1 836	⁴ 869	290	967	1 407
1953/54 enl. stv. prop.	2 007	867	200	1 140	1 490
ny beräkning	2 091	818	200	1 273	1 623

I finansplanen utvecklade jag vissa nya punkter på frågan om täckande av det statliga upplåningsbehovet under nästa budgetår med hänsyn till att något överskott å driftbudgeten ju icke beräknas stå till förfogande för finansiering av utgifterna på kapitalbudgeten. Jag underströk därvid, att man borde kunna hysa förtroende till kapitalmarknadens förmåga att tillgodose det ökade statliga lånebehovet och erinrade om att kreditföretagen redan visat vilja till samarbete för att en lösning skulle komma till stånd av de frågor som uppkom i samband med det nya läget på kapitalmarknaden. Sedan dess har enligt min mening inga omständigheter inträffat som skulle vara ägnade att rubba den uppfattning jag då gav uttryck åt.

Såsom av det anförda framgår skiljer sig icke budgetförslaget för 1953/54 sådant det nu kan överblickas till sin karaktär från det som framlades i statsverkspropositionen. Balans råder praktiskt taget mellan inkomster och utgifter på driftbudgeten. Lånemedelsbehovet på kapitalbudgeten får täckas genom upplåning i stället för som under de närmast föregående budgetåren delvis eller helt genom inanspråktagande av överskott på driftbudgeten. Såsom jag närmare utvecklade i finansplanen har det vid uppgörandet av budgeten för nästa budgetår syntts lämpligast att låta en konjunkturbild med de drag som är karakteristiska för dagsläget bilda utgångspunkten. För denna situation, som kännetecknas av ett mera normaliserat ekonomiskt klimat och samhällsekonomisk balans, har den finanspolitiska målsättningen varit

¹ Förbrukning av äldre anslagsmedel inräknad.

² Här ingår ej avskrivningsanslag å tilläggsstat II.

³ Därav 208 mkr å tilläggsstat I och II.

⁴ „ 33 „ „ „ II.

att hålla balans mellan driftbudgetens inkomster och utgifter. Budgetutfallet, såväl beträffande drift- som kapitalbudgeten, kommer självfallet att bli beroende av den fortsatta konjunkturutvecklingen. Antaget att dagens konjunkturläge blir i huvudsak bestående under det framförliggande året bör man sålunda kunna räkna med ett balanserat utfall av driftbudgeten för 1953/54. Detta förutsätter emellertid att några mera betydande anslagsökningen på tilläggsstat icke framkommer. Något utrymme härför inom nuvarande inkomstram föreligger icke.

Skulle emellertid en mera långtgående dämpning av konjunkturen inträda med klart depressiva tendenser inom olika delar av näringslivet, måste man räkna med att den nu framlagda budgeten i själva verket kommer att bli underbalanserad. Såsom jag i finansplanen närmare utvecklat, ligger dock en dylik utveckling i linje med de krav som i ett sådant läge måste ställas på utformningen av statsmakternas ekonomiska politik. Finanspolitiken bör då aktivt inriktas på att via en underbalansering av budgeten stimulera efterfrågan i samhället. Å andra sidan bör man, såsom jag i det föregående betonat, räkna med risker för att nya inflationistiska spänningar kan uppkomma. Särskild uppmärksamhet kräver här utvecklingen under sommarmånaderna, varunder man inte kan utesluta möjligheten av översysselsättning inom vissa branscher, exempelvis på byggnadsområdet. Skulle tendenser till en uppflammande inflationskonjunktur ånyo framträda måste detta givetvis få sina konsekvenser för den allmänna uppläggnings av finanspolitiken och för realiserandet av 1953/54 års budget. Visserligen är, såsom jag understrukit i finansplanen, möjligheterna begränsade att snabbt anpassa de finanspolitiska åtgärderna till de kastningar som kan inträda i den ekonomiska utvecklingen. Vissa möjligheter till modifiering av den statliga utgiftsramen, särskilt på investeringsområdet, föreligger dock. Naturligtvis kan det även tänkas att åstadkomma en förnyad överbalansering av driftbudgeten genom åtgärder på inkomstsidan. Vad utgiftssidan beträffar uttalade jag redan i finansplanen, att det ansetts önskvärt att skapa förutsättningar för en viss flexibilitet i handhavandet av den statliga verksamheten. För den händelse den ekonomiska utvecklingen skulle gå i riktning mot en tillspetsad högkonjunktur med inflationistiska spänningar har planer sålunda gjorts upp för en viss begränsning av investeringarna på kapitalbudgeten och av medelstilldelningen på driftbudgeten för vissa ändamål av investeringsliknande natur, i huvudsak på försvarets, vägväsendets och jordbrukets område. Jag vill erinra om att de på drift- och kapitalbudgeten upptagna anslagsbeloppen i några fall anpassats så att de rymmer vissa marginaler för en utökning av verksamheten utöver den omfattning som i dagens läge befunnits lämplig. I den mån konjunkturläget icke ger anledning till att taga dessa marginaler i anspråk, kan sålunda budgetutfallet förutses komma att visa behållningar på några av riksstatsanslagen.

I anslutning till den redogörelse för budgetläget som jag nu lämnat vill jag även något beröra frågan om de automatiska utgiftsökningarna. Dessa

har påkallat ökad uppmärksamhet under senare år vid bedömningen av den statsfinansiella utvecklingen. Tidigare inom finansdepartementet verkställda överslagsberäkningar har tytt på att man har att räkna med relativt betydande kostnadsökningar av ifrågavarande karaktär. Såsom framhölls i finansplanen kan de automatiska anslagsökningarna för budgetåret 1953/54 uppskattas till cirka 470 miljoner kronor. Denna avsevärda stegring sammanhänger emellertid till betydande del med inträdda förskjutningar i pris- och inkomstnivån. För de närmast följande budgetåren torde man icke ha att räkna med belopp av denna storleksordning. Jag har emellertid funnit det angeläget att låta verkställa en mera ingående undersökning av de automatiska anslagsstegringar som kan förutses i statens verksamhet på skilda områden under de närmaste budgetåren. Jag har därför med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 januari i år tillkallat en särskild utredningsman, f. d. överståthållaren T. Nothin, med uppdrag att verkställa ifrågavarande utredning. Syftet med undersökningen är att fastslå omfattningen av de av statsmakterna gjorda åtagandena på längre sikt eller med andra ord att redovisa de finansiella konsekvenserna av statsmakternas redan fattade beslut. Utredningen bedrivs nu med sådan skyndsamhet att dess resultat kan väntas föreligga inom några månader. Utredningsresultaten kommer därför att kunna beaktas vid arbetet med uppgörandet av budgetförslaget för budgetåret 1954/55 och att tjäna som ett underlag vid en planering av den statsfinansiella utvecklingen på längre sikt. Det är min avsikt att lämna en redogörelse för den verkställda utredningen i samband med framläggandet av statsverkspropositionen till 1954 års riksdag.

I anslutning till vad jag i det föregående nämnt torde den å riksstatens inkomstsida under delrubriken tullar och acciser uppförda bevillningen Accis å margarin och vissa andra fettvaror böra utgå och i stället under samma delrubrik upptagas en ny bevillning, nämligen Införselavgift och accis å fettvaror m. m. Under rubriken uppbörd i statens verksamhet torde i enlighet med vad som anföres i proposition nr 54 uppföras en till 53 000 kronor beräknad ny titel, benämnd Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning. Vidare torde de under samma rubrik upptagna titlarna Inkomster vid karolinska sjukhuset och Inkomster vid serafimerlasarettet uppräknas med 2 500 000 resp. 1 500 000 kronor i förhållande till riksräkenskapsverkets förslag med hänsyn till vad som anförts i proposition nr 68 angående viss taxehöjning.

En sammanställning över de förändringar av inkomsterna och utgifterna å driftbudgeten för nästa budgetår, som i enlighet med vad i det föregående anförts föreligger i förhållande till beräkningarna i statsverkspropositionen, torde såsom *bilaga* få fogas till detta protokoll.

Jag torde därefter få framlägga förslag rörande grunderna för uttagande av preliminär skatt för inkomst under nästa budgetår. Beträffande procenttalet för nästkommande budgetårs *för*ra hälft vill jag erinra om att detta pro-

centtal — jämlikt stadgande i 12 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt — skall bestämmas till samma tal som gällt för innevarande budgetårs senare hälft d. v. s. till 110. Vad åter angår nästkommande budgetårs *senare* hälft, för vilken tid procenttalet icke är i förväg bundet, förordar jag, att för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser den statliga inkomstskatt, som skall ingå i den preliminära skatten för budgetåret 1953/54, likaledes uttages med 110 procent av grundbeloppet.

Beträffande den slutliga inkomstskatten på grund av 1953 års taxering vill jag erinra om att denna skatt — jämlikt bestämmelserna i 12 § förordningen om statlig inkomstskatt — automatiskt utgår efter enahanda procenttal av grundbeloppen som gällt med avseende å motsvarande preliminära skatt för kalenderåret 1952.

Bestämmelserna angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker har brukat av riksdagen antagas endast för ett år i sänder och gäller för närvarande, enligt förordningen den 29 februari 1952 (nr 63), till utgången av juni 1953.

De nuvarande skattesatserna för omsättningsskatten vid systembolagens inköp av spritdrycker fastställdes vid 1950 års riksdag (höstsessionen). Efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 255) i anledning av det förändrade ekonomiska läget höjdes i samband med vissa andra skärpningar på den indirekta beskattningens område grundavgiften från 9 till 11 kronor för liter och procentavgiften från 60 till 80 procent med tillämpning från och med den 1 december 1950.

Omsättnings- och utskänkningskatten å spritdrycker bör utgå enligt de nu gällande bestämmelserna även under nästa budgetår. I enlighet härmed bör giltighetstiden för 1923 års förordning förlängas intill utgången av juni 1954.

I enlighet med vad jag i det föregående anført torde förslag slutligen böra föreläggas riksdagen angående bestämmelser om taxering till investeringsavgift i vissa fall.

Under återopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1953/54 med 110 procent av grundbeloppet;

b) antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker;*

2) förordning med bestämmelser om taxering till investeringsavgift i vissa fall;

c) upptaga inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1953/54 enligt den vid detta protokoll såsom *Bihang A* fogade specifikationen.

V. Kapitalbudgeten för budgetåret 1953/54.

I avvaktan på särskild proposition i ämnet framlades i årets statsverksproposition en beräknad investeringsplan för budgetåret 1953/54 jämte därvid fogade investeringsstat. Definitivt förslag i ämnet bör nu underställas riksdagen.

Vid framläggandet av de nya siffrorna har beaktats de slutliga medelsäckandena i de fall, där anslagen i statsverkspropositionen endast beräknats, samt därjämte de nya investeringsanslag som i särskilda propositioner äskats av riksdagen. En omräkning av hittills äskade resp. i förekommande fall av riksdagen anvisade investeringsanslag ger, såsom av följande sammanställning framgår, ett sammanlagt belopp för kapitalbudgetens investeringsanslag på 2 091 miljoner kronor. Vad rör investeringsstaternas inkomst-sida har i de följande sammanställningarna beaktats de äskanden eller anvisningar under huvudtiteln för avskrivning av nya kapitalinvesteringar, vilka hänför sig till i statsverkspropositionen bebådade anslagsändamål, samt de avskrivningsanslag under samma huvudtitel, vilka hänför sig till senare under riksdagen framlagda förslag till nya kapitalinvesteringar. Härjämte har de i investeringsstaterna uppförda posterna Avskrivningsmedel inom fonderna och Övriga kapitalmedel underkastats översyn.

En sammanställning av de beslutade eller föreslagna investeringarna under olika kapitalfonder ger följande resultat.

I. Statens affärsverksfonder:		
A. Postverkets fond	12 900 000	
B. Telegrafverkets fond	312 930 000	
C. Statens järnvägars fond	383 200 000	
D. Statens vattenfallsverks fond	349 500 000	
E. Domänverkets fond	23 106 100	1 081 636 100
II. Luftfartsfonden		9 386 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		67 479 000
IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond	109 820 000	
B. Försvarets fabriksfond	4 000 000	113 820 000
V. Statens utlåningsfonder		558 751 000
VI. Fonden för låneunderstöd		83 857 200
VII. Fonden för förslag till statsverket		105 550 000

VIII. Diverse kapitalfonder:

A. Väg- och vattenbyggnadsverkets för- rådsfond	55 600 000	
B. Jordfonden	15 000 000	
C. Statens reproduktionsanstalts fond ...	198 500	70 798 500
		<hr/>
	Summa kronor	2 091 277 800

De avskrivningsmedel och övriga likvida medel som står till förfogande för investeringarnas genomförande uppgår till följande belopp.

I. Statens affärsverksfonder:		
A. Postverkets fond	4 901 000	
B. Telegrafverkets fond	161 870 000	
C. Statens järnvägars fond	177 100 000	
D. Statens vattenfallsverks fond	47 500 000	
E. Domänverkets fond	701 000	392 072 000
II. Luftfartsfonden		601 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		41 477 100
IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond	98 391 000	
B. Försvarets fabriksfond	2 311 000	100 702 000
V. Statens utlåningsfonder		143 725 000
VI. Fonden för låneunderstöd		92 885 900
VII. Fonden för förlag till statsverket		1 000 000
VIII. Diverse kapitalfonder:		
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förråds- fond	12 080 000	
C. Statens reproduktionsanstalts fond	154 000	12 234 000
		<hr/>
	Summa kronor	784 697 000

Med ledning av dessa uppgifter kan investeringsbemyndigandena beräknas till de belopp som framgår av följande

Förslag till investeringsplan för budgetåret 1953/54.

I. Statens affärsverksfonder:		
A. Postverkets fond	7 999 000	
B. Telegrafverkets fond	151 060 000	
C. Statens järnvägars fond	206 100 000	
D. Statens vattenfallsverks fond	302 000 000	
E. Domänverkets fond	22 405 100	689 564 100

II. Luftfartsfonden		8 785 000	
III. Statens allmänna fastighetsfond		26 001 900	
IV. Försvarets fonder:			
A. Försvarets fastighetsfond	11 429 000		
B. Försvarets fabriksfond	1 689 000	13 118 000	
V. Statens utlåningsfonder		415 026 000	
VI. Fonden för låneunderstöd		—9 028 700	
VII. Fonden för förlag till statsverket		104 550 000	
VIII. Diverse kapitalfonder:			
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets för- rådsfond	43 520 000		
B. Jordfonden	15 000 000		
C. Statens reproduktionsanstalts fond ...	44 500	58 564 500	
			Säger 1 306 580 800
<i>Avgår kapitalåterbetalning:</i>			
Oreglerade kapitalmedelsförluster	1 000 000		
Övrig kapitalåterbetalning	32 200 100	33 200 100	
			Summa kronor 1 273 380 700

Stater innefattande specifikation till de sålunda angivna bemyndigandena torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende såsom *Bihang B*.

Med åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, med beaktande av de ändringar, som må påkallas av riksdagens beslut angående avskrivnings- och investeringsanslag efter denna dag, fastställa investeringsplan för budgetåret 1953/54 jämte därtill fogade stater i enlighet med här framlagda förslag samt

att i riksstaten för nämnda budgetår å kapitalbudgeten upptaga en mot investeringsplanen svarande inkomsttitel sålunda

Lånemedel ..... kronor 1 273 380 700.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Birgit Warholm.

Bihang A.

Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1953/54.

	Kronor	Kronor
A. Egentliga statsinkomster.		
I. Skatter:		
1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a. Skatt å inkomst och förmögenhet m. m., <i>bevillning</i>	4 000 000 000	
b. Kupongskatt, <i>bevillning</i>	5 000 900	
c. Utskiftningsskatt och ersättningskatt, <i>bevillning</i>	1 000 000	
d. Skogsvårdsavgifter, <i>bevillning</i>	7 800 000	
e. Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i>	300 000	
f. Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt, <i>bevillning</i>	70 000 000	
g. Lotterivinstskatt, <i>bevillning</i>	36 000 000	
h. Omsättnings- och expeditiionsstämplor m. m., <i>bevillning</i>	60 000 000	4 180 100 000
2. Automobilskattemedel:		
a. Fordonsskatt, <i>bevillning</i>	200 000 000	
b. Bensinskatt, <i>bevillning</i>	410 000 000	610 000 000
3. Tullar och acciser:		
a. Tullmedel, <i>bevillning</i>	350 000 000	
b. Varuskatt, <i>bevillning</i>	260 000 000	
c. Införelavgift och accis å fettsvaror m. m., <i>bevillning</i>	54 000 000	
d. Skatt å kaffe, <i>bevillning</i>	17 000 000	
e. Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	650 000 000	
f. Brännvinstillverkningsskatt, <i>bevillning</i>	25 000 000	
g. Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, <i>bevillning</i>	16 000 000	
h. Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, <i>bevillning</i>	34 000 000	
i. Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	650 000 000	
j. Omsättnings- och utskänkningskatt å vin, <i>bevillning</i>	50 000 000	
k. Maltdrycksskatt, <i>bevillning</i>	80 000 000	
l. Skatt å läskedrycker, <i>bevillning</i>	35 000 000	
m. Statlig nöjesskatt, <i>bevillning</i>	55 000 000	
n. Skatt å elektrisk kraft, <i>bevillning</i>	35 000 000	2 311 000 000
		7 101 100 000

	Kronor	Kronor
<i>II. Uppbörd i statens verksamhet:</i>		
1. Vattendomstolsavgifter	125 000	
2. Inkomster vid fångvården.....	1 500 000	
3. Inkomster vid sjökarteverket.....	350 000	
4. Bidrag till riks försäkringsanstalten och försäkringsrådet	5 800 000	
5. Bidrag till pensionsstyrelsen	120 000	
6. Inkomster vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	450 000	
7. Inkomster vid statens geotekniska institut ...	430 000	
8. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion...	2 000 000	
9. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket .	700 000	
10. Avgifter för registrering av motorfordon	3 200 000	
11. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	2 250 000	
12. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	35 000	
13. Inkomster vid länsarkitektorganisationen	1 500 000	
14. Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit m. m.....	41 000	
15. Inkomst av myntning och justering	4 000 000	
16. Kontrollstämpelmedel	750 000	
17. Bidrag till bank- och fondinspektionen	350 000	
18. Bidrag till sparbanksinspektionen	225 000	
19. Bidrag för tillsyn över sparbankerna	290 000	
20. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	40 000	
21. Avgifter för granskning av biografbilder	275 000	
22. Inkomster vid lantbruksnämnderna.....	1 400 000	
23. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	675 000	
24. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	1 300 000	
25. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	250 000	
26. Inkomster vid lantmåteriväsendet	7 000 000	
27. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	900 000	
28. Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen	28 000	
29. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	53 000	
30. Inkomster vid statens provningsanstalt	1 700 000	
31. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten....	2 300 000	
32. Fyr- och båkmedel	9 000 000	
33. Lotspenningar	9 000 000	
34. Inkomster vid statens skeppsprovninganstalt... ..	450 000	
35. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	6 300 000	
36. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register.	300 000	
37. Bidrag till försäkringsinspektionen	650 000	
38. Inkomster vid statens tvångsarbets- och alkoholistanstalter	350 000	
39. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	1 800 000	

	Kronor	Kronor
40. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	400 000	
41. Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium	375 000	
42. Inkomster vid statens sinnessjukhus.....	28 000 000	
43. Inkomster vid statens skol- och yrkeshem på Salbohed och i Vänersborg.....	90 000	
44. Inkomster vid statens anstalt för fallandesjuka	310 000	
45. Inkomster vid statens institut för folkhälsan ..	300 000	
46. Inkomster vid karolinska sjukhuset	17 500 000	
47. Inkomster vid serafimerlasarettet	7 500 000	122 362 000
III. <i>Folkpensionsavgifter</i>		225 000 000
IV. <i>Diverse inkomster:</i>		
1. Bötesmedel	9 000 000	
2. Totalisatormedel.....	15 000 000	
3. Tipsmedel.....	65 000 000	
4. Lotterimedel	95 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	6 000 000	190 000 000
		7 638 462 000
B. Inkomster av statens kapitalfonder.		
I. <i>Statens affärsverksfonder:</i>		
1. Postverket, <i>bevillning</i>	10 000 000	
2. Telegrafverket.....	60 000 000	
3. Statens järnvägar.....	10 000 000	
4. Statens vattenfallsverk	130 000 000	
5. Domänverket	35 000 000	245 000 000
II. <i>Riksbanksfonden</i>		15 000 000
III. <i>Statens allmänna fastighetsfond:</i>		
1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	385 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	555 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	10 602 000	
5. Generaltullstyrelsens »	140 000	
6. Uppsala universitets »	230 000	
7. Lunds universitets »	335 000	
8. Lotsstyrelsens »	70 000	
9. Medicinalstyrelsens »	2 435 000	
10. Karolinska sjukhusets »	375 000	15 128 000
IV. <i>Försvarets fonder:</i>		
1. Försvarets fastighetsfond	21 980 000	
2. Försvarets fabriksfond	2 350 000	24 330 000
V. <i>Statens utlåningsfonder:</i>		
1. Värnpliktslånefonden	100	
2. Statens bostadslånefond	22 000	
3. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	27 000	

	Kronor	Kronor
4. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre be- medlade, barnrika familjer	6 500 000	
5. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadslignande samhällen	128 000	
6. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	1 050 000	
7. Lånefonden för bostadsbyggande	32 000 000	
8. Lånefonden för lantarbetarbostäder	700	
9. Statens bosättningslånefond	1 800 000	
10. Vattenkraftslånefonden	217 000	
11. Luftfartslånefonden	1 000 000	
12. Tullverkets båtlånefond	2 000	
13. Statens lånefond för universitetsstudier	40 000	
14. Allmänna studielånefonden	65 000	
15. Statens lånefond för hästavelns befrämjande ..	100	
16. Statens kaninavelslånefond	100	
17. Gödselvärdslånefonden	8 000	
18. Statens kalkbrukslånefond	4 000	
19. Statens fruktodlingslånefond	100	
20. Jordbrukets lagerhusfond	245 000	
21. Statens mejerilånefond	3 000	
22. Jordbrukets maskinlånefond	757 000	
23. Spannmålskreditfonden	100	
24. Statens sekundärlånefond för jordbrukare.	300 000	
25. Statens slakterilånefond	3 000	
26. Kraftledningslånefonden	100 000	
27. Elektrifieringslånefonden	100	
28. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för mo- tordrift	100	
29. Egnahemslånefonden	7 200 000	
30. Arrendelånefonden	100	
31. Arbetarsmåbrukslånefonden	100	
32. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond	1 000	
33. Kronotorparnas inventarielånefond	100	
34. Statens avdikningslånefond	1 400 000	
35. Täckdikningslånefonden	50 000	
36. Bevattningslånefonden	3 000	
37. Allmänna nyodlingsfonden	100	
38. Fiskerilånefonden	170 000	
39. Statens fiskredskapslånefond	100	
40. Kommunskogslånefonden	1 000	
41. Virkesmättningslånefonden	100	
42. Skogsväglånefonden	1 000	
43. Statens skogslånefond	100	
44. Lånefonden för insamling av skogsfrö	100	
45. Hemslöjdslånefonden	115 000	
46. Industrilånefonden	10 000	
47. Statens hantverkslånefond	60 000	
48. Fonden för hantverks- och småindustrikredit..	18 000	

	Kronor	Kronor
49. Rederilånefonden	100	
50. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten..	66 000	
51. Statens sekundärlånefond för rederinäringen...	70 000	
52. Lotsverkets båtlånefond	120 000	53 558 300
VI. Fonden för låneunderstöd:		
1. Bostadsstyrelsens delfond	17 750 000	
2. Statskontorets delfond.....	1 050 000	
3. Lantbruksstyrelsens delfond	125 000	
4. Riksbankens delfond	560 000	
5. Riksgäldskontorets delfond	1 635 000	21 120 000
VII. Fonden för statens aktier		70 000 000
VIII. Statens pensionsfonder:		
1. Folkpensioneringsfonden.....	26 800 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 200 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	150 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden.....	3 350 000	
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	7 100 000	
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk.....	20 000	38 620 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
1. Fonden för kreditgivning till utlandet.....	31 000 000	
2. Övriga diverse kapitalfonder	6 800 000	37 800 000
		520 558 300
Summa		8 159 018 300

Bihang B.

**Förslag till
investeringsstater för budgetåret 1953/54.**

I. Statens affärsverksfonder.

A. Postverkets fond.

	Summa investeringsanslag.	12 900 000
Avskrivningsmedel inom fonden	4 900 000	
Övriga kapitalmedel	1 000	
Investeringsbemyndigande.	7 999 000	
	12 900 000	12 900 000

B. Telegrafverkets fond.

	Summa investeringsanslag.	312 930 000
Avskrivningsmedel från riksstaten	1 370 000	
Avskrivningsmedel inom fonden	157 000 000	
Övriga kapitalmedel	3 500 000	
Investeringsbemyndigande.	151 060 000	
	312 930 000	312 930 000

C. Statens järnvägars fond.

	Summa investeringsanslag.	383 200 000
Avskrivningsmedel från riksstaten	2 000 000	
Avskrivningsmedel inom fonden	175 000 000	
Övriga kapitalmedel	100 000	
Investeringsbemyndigande.	206 100 000	
	383 200 000	383 200 000

D. Statens vattenfallsverks fond.

	Summa investeringsanslag.	349 500 000
Avskrivningsmedel från riksstaten	14 000 000	
Avskrivningsmedel inom fonden	33 400 000	
Övriga kapitalmedel	100 000	
Investeringsbemyndigande.	302 000 000	
	349 500 000	349 500 000

E. Domänverkets fond.

	Summa investeringsanslag.	23 106 100
Avskrivningsmedel inom fonden	700 000	
Övriga kapitalmedel	1 000	
Investeringsbemyndigande.	22 405 100	
	23 106 100	23 106 100

II. Luftfartsfonden.

Avskrivningsmedel inom fonden	600 000	Summa investeringsanslag.	9 386 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	8 785 000		
	<u>9 386 000</u>		<u>9 386 000</u>

III. Statens allmänna fastighetsfond.

Avskrivningsmedel från riksstaten	35 265 100	Summa investeringsanslag.	67 479 000
Avskrivningsmedel inom fonden	6 211 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	26 001 900		
	<u>67 479 000</u>		<u>67 479 000</u>

IV. Försvarets fonder.**A. Försvarets fastighetsfond.**

Avskrivningsmedel från riksstaten	88 485 000	Summa investeringsanslag.	109 820 000
Avskrivningsmedel inom fonden	9 905 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	11 429 000		
	<u>109 820 000</u>		<u>109 820 000</u>

B. Försvarets fabriksfond.

Avskrivningsmedel inom fonden	2 310 000	Summa investeringsanslag..	4 000 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	1 689 000		
	<u>4 000 000</u>		<u>4 000 000</u>

V. Statens utlåningsfonder.**Lånefonden för bostadsbyggande.**

Avskrivningsmedel från riksstaten	135 000 000	Investeringsanslag	540 000 000
Investeringsbemyndigande.	405 000 000		
	<u>540 000 000</u>		<u>540 000 000</u>

Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin.

Investeringsbemyndigande..	4 000 000	Investeringsanslag	4 000 000
----------------------------	-----------	--------------------------	-----------

Statens bosättningslånefond.

Investeringsbemyndigande..	1 000 000	Investeringsanslag	1 000 000
----------------------------	-----------	--------------------------	-----------

Vattenkraftslånefonden.

Investeringsbemyndigande..	1 500 000	Investeringsanslag.....	1 500 000
----------------------------	-----------	-------------------------	-----------

Luftfartslånefonden.

Investeringsbemyndigande..	1 000	Investeringsanslag.....	1 000
----------------------------	-------	-------------------------	-------

Statens lånefond för universitetsstudier.

Avskrivningsmedel från riksstaten	2 500 000	Investeringsanslag	2 500 000
--	-----------	--------------------------	-----------

Allmänna studielånefonden.

Avskrivningsmedel från riksstaten	6 000 000	Investeringsanslag	6 000 000
--	-----------	--------------------------	-----------

Jordbrukets lagerhusfond.

Investeringsbemyndigande.	2 500 000	Investeringsanslag	2 500 000
---------------------------	-----------	--------------------------	-----------

Kronotorparnas inventarielånefond.

Avskrivningsmedel från riksstaten.....	50 000	Investeringsanslag	50 000
---	--------	--------------------------	--------

Fiskerilånefonden.

Avskrivningsmedel från riksstaten.....	175 000	Investeringsanslag.....	700 000
Investeringsbemyndigande.	525 000		
	<u>700 000</u>		<u>700 000</u>

Lotsverkets båtlånefond.

Investeringsbemyndigande.	500 000	Investeringsanslag	500 000
---------------------------	---------	--------------------------	---------

Summa investeringsbemyndiganden för statens utlåningsfonder	415 026 000
---	-------------

VI. Fonden för låneunderstöd.

Avskrivningsmedel från riksstaten	77 756 900	Summa investeringsanslag.	83 857 200
Övriga kapitalmedel	15 129 000		
Investeringsbemyndigande.	<u>- 9 028 700</u>		
	83 857 200		<u>83 857 200</u>

VII. Fonden för förlag till statsverket.

Övriga kapitalmedel	1 000 000	Summa investeringsanslag.	105 550 000
Investeringsbemyndigande.	<u>104 550 000</u>		
	105 550 000		<u>105 550 000</u>

VIII. Diverse kapitalfonder.**A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.**

Avskrivningsmedel från riksstaten	3 880 000	Summa investeringsanslag..	55 600 000
Avskrivningsmedel inom fonden	8 000 000		
Övriga kapitalmedel	200 000		
Investeringsbemyndigande.	43 520 000		
	<u>55 600 000</u>		<u>55 600 000</u>

B. Jordfonden.

Investeringsbemyndigande.	15 000 000	Investeringsanslag	15 000 000
---------------------------	------------	--------------------------	------------

C. Statens reproduktionsanstalts fond.

Avskrivningsmedel inom fonden	153 000	Summa investeringsanslag.	198 500
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	44 500		
	<u>198 500</u>		<u>198 500</u>

Säger beträffande samtliga investeringsstater för:

Avskrivningsmedel från riksstaten	366 482 000	Summa investeringsanslag	2 091 277 800
Avskrivningsmedel inom fonden	398 179 000		
Övriga kapitalmedel	20 036 000		
Investeringsbemyndigande	1 306 580 800		
	<u>2 091 277 800</u>		<u>2 091 277 800</u>

Driftbudgeten för

Inkomster.

	Statsverks- propositionen Milj. kr.	Senare ändringar Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster:			
I. Skatter	7 066·1	+ 35·0	7 101·1
II. Uppbörd i statens verksamhet.....	117·3	+ 5·1	122·4
III. Folkpensionsavgifter	272·0	- 47·0	225·0
IV. Diverse inkomster	177·0	+ 13·0	190·0
Säger	7 632·4	+ 6·1	7 638·5
B. Inkomster av statens kapitalfonder:			
I. Statens affärsverksfonder	260·0	- 15·0	245·0
II. Riksbanksfonden	15·0	—	15·0
III. Statens allmänna fastighetsfond	15·1	—	15·1
IV. Försvarets fonder	24·3	—	24·3
V. Statens utlåningsfonder.....	53·6	—	53·6
VI. Fonden för låneunderstöd	21·1	—	21·1
VII. Fonden för statens aktier.....	70·0	—	70·0
VIII. Statens pensionsfonder	38·6	—	38·6
IX. Diverse kapitalfonder	37·8	—	37·8
Säger	535·6	- 15·0	520·6
Säger för inkomster å driftbudgeten	8 168·0	- 8·9	8 159·0
Summa	8 168·0		8 159·0

Bilaga.

budgetåret 1953/54.

Utgifter.

	Statsverks- propositionen	Senare ändringar	Summa
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
<i>A. Egentliga statsutgifter:</i>			
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	3·6	—	3·6
II. Justitiedepartementet	63·6	+ 1·3	64·9
III. Utrikesdepartementet	48·7	—	48·7
IV. Försvarsdepartementet	1 970·2	+ 11·5	1 981·7
V. Socialdepartementet	2 176·6	+ 17·5	2 194·1
VI. Kommunikationsdepartementet	721·1	—	721·1
VII. Finansdepartementet	175·0	—	175·0
VIII. Ecklesiastikdepartementet	969·5	+ 1·5	971·0
IX. Jordbruksdepartementet	393·8	+ 1·2	395·0
X. Handelsdepartementet	128·3	+ 0·5	128·8
XI. Inrikesdepartementet	479·7	+ 3·5	483·2
XII. Civildepartementet	262·6	+ 10·5	273·1
XIII. Oförutsedda utgifter	1·0	—	1·0
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	13·9	—	13·9
Säger	7 407·7	+ 47·5	7 455·1
<i>B. Utgifter för statens kapitalfonder:</i>			
I. Luftfartsfonden	8·7	—	8·7
II. Riksgäldsfonden	335·0	—	335·0
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	415·4	— 48·9	366·5
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalme- delsförluster	1·0	—	1·0
Säger	760·1	— 48·9	711·2
Summa utgifter å driftbudgeten	8 167·8	— 1·4	8 166·3
<i>Beräknat över- eller underskott .....</i>	+ 0·2		— 7·3
Summa	8 168·0		8 159·0